

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No 246.
1938. november 1., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. l. editura ziarului Arad Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Szerdán kerül Bécsben döntésre a magyar-cseh területvita

Ciano gróf és Ribbentrop töltik be a döntőbírák szerepét
**A katonai bizottságok megkezdték tanácskozásukat
Pozsonyban a területek átadásának lebonyolítása
érdekében**

Vasárnap és hétfőn a külpolitikai élet újabb lényeges fordulatokhoz jutott. A magyar—cseh nemzetközi vita ügyében úgy az olasz, mint a német kormány hivatalosan jelentette ki, hogy elvállalják a döntőbíráskodást, amelynek képviselőiben szerdán, november másodikán, a német kormány képviselőiben von Ribbentrop német, az olasz kormány képviselőiben Ciano gróf olasz külügyminiszter ülnek össze, hogy mindazokat az elveket, amelyeket már Rómában elhatároztak, a magyar—cseh vita ügyében gyakorlatilag is elrendeljenek. Ez annál is inkább kizár minden újabb meglepetést, mivel úgy a magyar, mint a cseh kormány már elvett közölte, hogy feltétlenül aláveti magát a szerdai döntésnek. A döntőbíráskodás kormányai egyébként közölték azt is, hogy a szerdai döntésekben figyelemmel lesznek a lengyel kormány kívánásaira is. Egyébként, mint Berlinből hivatalosan jelentették, a szerdai döntőbíráskodás kijelöli az új magyar—cseh határt is és erre való tekintettel meghívták a döntőbíráskodás tanácskozásainak színhelyére, Bécsbe, az érdekeit

A Dunamedence érdekei a bécsi döntőbírák előtt

Róma. A Giornale d'Italia írja: Olaszország és Németország feloldása teljesen azonos a csehszlovák—magyar kérdésben: az ellentéteket a lehető leggyorsabban, békés módon és kielégítően meg kell oldani. Berlin és Rómától tudják, hogy ez a kérdés nemcsak az érdekelt két országnak, hanem egész Európának a békéjére van kihatással. Ezért a két szövetséges ország, a magyar—csehszlovák probléma megoldása tekintetében, három pontban állapította meg követendő magatartását.

1. Róma és Berlin azon törekszik, hogy a felmerült problémákat úgy oldja meg, hogy új Magyarország, Csehszlovákia, mint Lengyelország megelégedettnek érezzék ma

A szerdai bécsi tárgyalások

Hivatalos budapesti jelentés szerint az olasz és német döntőbíráskodás tagjai szerdán, november 2-án ülnek össze tanácskozásra Bécsben, ahová meghívták a magyar és a cseh kormányok megbízottait is. Magyar részről a döntőbíráskodás tanácskozására Kánya Kálmán magyar külügyminiszter, Teleki Pál gróf magyar közoktatásügyi miniszter és Csáky István gróf rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter, a magyar delegáció többi tagjával kedden délután indul utnak Bécsbe.

Berlinből jelentik: A magyar—cseh határkiigazítási ügyben a döntőbíráskodás vállaló Németország illetékes körei hangsúlyozták, hogy e megbízásnak olyanformán igyekeznek eleget tenni, hogy az egyetértés a Dunamedencében ismét helyreállítható legyen.

kormányok képviselőit is. Így tehát szerdán Bécsbe érkezik gróf Teleki Pál magyar kultusz miniszter, Kánya Kálmán magyar külügyminiszter, Chvalkovsky cseh külügyminiszter és Tiso Jan dr. szlovák kormányelnök is.

Hétfőn egyébként két figyelemreméltó nemzetközi konferencia ült össze Pozsonyban. Az egyik nemzetközi bizottság a magyar és a cseh vezérkar tagjainak tanácskozása, amelynek egyedüli tárgya az új magyar—cseh határ kijelölésével kapcsolatosan a területek átadásának eljárása, amelynek során a cseh katonai és közgazdasági hatóságok zónánként fogják kiüríteni a Magyarországnak átadandó területeket. A másik nemzetközi konferencia résztvevői lengyel és csehszlovák szakértők, akik Lengyelország új határigényeit vitatják meg az egykori Szepesség területén. A bizottságok munkájáról szóló részletes jelentéseiket alább találja az olvasó. Euróaszerte feltűnést keltett egyébként Beck lengyel külügyminiszternek az a nyilatkozata, amelyet a Hearst-lapoknak adott és amelyet ugyancsak alább ismertetünk.

gukat. Csak ilyen módon lehet az európai békét biztosítani.

2. Berlin és Róma teljes rokonszenvüket nyilvánítják Magyarországgal szemben és azon igyekeznek, hogy Magyarország jogos követeléseit teljesedésbe menienek.

3. Berlin és Róma mélyszéles rokonszenvvel viselkednek Csehszlovákia iránt, amelyet kellő támogatásban részesít új államrendezésük során.

Olaszország és Németország — fejezi be a lap cikkét — Magyarországot illetően olyan magatartást tanúsítanak, amely a Róma—Berlin tengely és a Dunamedence érdekeinek megfelelő.

A római jelentések is arról számolnak be, hogy az olasz sajtó élénken foglalkozik Olaszország döntőbíráskodás szerepével. Gayda, a neves olasz közíró hangsúlyozza, hogy az országok közötti megbékélés célját igyekeznek támogatni.

Róma. Elterjedt hírek szerint, miután a magyar és a csehszlovák kormány kötelezte magát, hogy feltétel nélkül elfogadja a döntőbíráskodás határozatait,

a hét végére már megkezdhetik az első terület-szakasz magyar megszállását.

Olasz diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a nyugati határvidékeken nem lesz népszavazás, mivel Bécsben mindjárt a végleges határt fogják kijelölni.

Rusziáig vonatkozólag az olasz sajtó

változatlanul az önrendelkezési jog alkalmazása mellett foglalt állást.

Mély hatást tett az olasz közvéleményre Beck lengyel külügyminiszter legutóbbi nyilatkozata, tekintve, hogy kijelentései teljes mértékben fedik az olasz álláspontot. Ugy tudják, hogy kedvező benyomást keltett politikai körökben Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök nyilatkozata is.

Összeült a cseh—magyar katonai bizottság

Berlin. A Német Távirati Iroda jelenti, hogy Pozsonyban hétfőn összeültek a magyar és csehszlovák katonai szakértők, hogy megtárgyalják a csehszlovákiai magyar lakta területek kiürítésének és átadásának módjait.

A Budapesti Értesítő szerint a magyar és a cseh katonai bizottság hétfőn délután 6 órakor ült össze Pozsonyban az első tanácskozásra.

Magyar részről vitéz Andorka Rezső vezérkari ezredes és Szentpétery György vezérkari százados hétfőn délelőtt 9 órakor gépkocsin elindultak Budapestről Pozsonyba, ahova a délután folvamán odaérkezett Prágából vitéz Solymosy László vezérkari alezredes, a prágai magyar követség katonai attaséja is. A magyar és cseh katonai bizottságok tanácskozásai több napot vesznek igénybe és a bizottság addig marad együtt, amíg az átadandó cseh területek katonai megszállása be nem fejeződik.

Komárom. Ideérkezett jelentések szerint az európai híri ógyallai csillagvizsgáló állomást a csehszlovák hatóságok leszerelték és annak minden értékes berendezését, könyvtárát és irattárát Enerjesre szállították, miután ezt a várost jelölték ki az új csillagvizsgáló intézet állomáshelyéül. A híres ógyallai csillagvizsgáló intézetet annak idején, még a régi békevilágban Konkoly Thege Miklós rendezte be saját költségén és ő adta azt át az akkori magyar kormánynak.

Beck lengyel külügyminiszter érdekes nyilatkozata

Varsó. (Rador.) Beck külügyminiszter kihallgatáson fogadta Hielmann, a Hearst lapok tudósítóját és a következő nyilatkozatot tette:

— Európa már megelégedte, hogy minden este puskával az ágya mellett térjen nyugvóra. Az utóbbi időben hatalmas megrázkódtatások érték ezt a világrészt, amelynek következményei alaposan érezhetők. A statusquo fenntartásának megvannak az előnyei, de az hátrányos, ha szigorúan ragaszkodnak a térkép-határok merevségéhez.

Ha már elérkeztünk ahhoz a ponthoz, hogy a statusquot megváltoztattuk, ez azt jelenti, hogy ezeket a problémákat alaposan meg kell oldani és nem ismét átmeneti megoldást létesíteni, ami további veszedelmeket és újabb konfliktusokat rejt magában. A mi diplomáciánk a legnagyobb fontosságot a dunai kérdés megoldásának tulajdonítja még pedig közvetlen tárgyalások útján történő rendezést kíván, amelyben a lengyel érdekek is figyelembe vétetnek; Lengyelország nem hiszi, hogy a csehszlovák ügy az eddigi területek átengedésével betelejezést nyer, hanem várja a magyar—cseh tárgyalások végét.

Ami arra a híradásra vonatkozik, amely szerint lengyel—német megegyezés létesült a litván kérdésben, Beck kijelentette, hogy ebből

A kereskedők kérésére román nyelvkurzus

Jelentkezéseket elfogad az
Aradi Közlöny kiadóhivatala

ma, kedd este

fél 8 órától kezdődőleg a „DACIA“ különtermében, ahol Appel József kitűnő nyelvpedagógus vezeti a legmodernebb pedagógiai metódus szerint.

egy szó sem igaz és egy ilyen feltevés is alaptalan. *Litvánia felosztására Németország és Lengyelország között semmilyen tárgyalás nem folyt*, de nem is folyhat, mert litvániával szemben Lengyelország nem viseltetik ellenséges érzelmekkel.

Csehszlovákiával szemben erősebb akcióra volt szükség, mert itt olyan területről és lakosságról volt szó, amelyet Lengyelország mindig magáénak tekintett. Tízennyolc évvel ezelőtt olyan körülmények keletkeztek, amelyek arra kényszerítették Lengyelországot, hogy ideiglenesen lemondjon jogairól. A kérdés elintéztetett s Lengyelország most már arra törekszik, hogy jó szomszédi viszonyban éljen Csehszlovákiával.

Beck külügyminiszter ezután Lengyelországnak a kisantattal szembeni magatartásáról nyilatkozott. Kijelentette, hogy Lengyelország jó szemmel nézi a Kárpátoktól délre fekvő országok közötti jóviszonyt. *Támogatni fogja a magyar követeléseket Ruszinszkára vonatkozóan, mert erre a tartós béke szempontjából szükség van. Ami azokra az állítólagos tárgyalásokra vonatkozik, amelyek Danzig dtengedését s új semleges korridor megvondását illeti, a külügyminiszter hangsúlyozta, hogy ilyen tárgyalások nem kezdődtek meg.* Tartós békét csak akkor lehet létesíteni, ha az európai nagyhatalmak megegyeznek Németországgal. Végül a francia—lengyel szövetségre vonatkozólag kijelentette, hogy azt 1925-ben kötötték és az kétoldalu egyezmény, amelynek tisztára defenzív jellege van. Ez a szerződés továbbra is érvényben van.

Az olasz trónörökös Hitler kancellárnál

Berchtesgaden. (Rador.) Umberto olasz trónörökös tegnap két órán keresztül tanácskozott Hitler kancellárral, kinek ebédre is vendége volt. Az olasz trónörökös magánutazása során kereste fel a német kancellárt.

A jugoszláv és bolgár miniszterelnök találkozása

Szóliából jelentik: Sztojadinovics jugoszláv és Klosszevanoff bolgár miniszterelnök ma délután tízenegy órakor a jugoszláv—bolgár határon találkoztak. A két miniszterelnök időszerű politikai kérdéseket beszélt meg.

Szabodon engedték a Németországban őrizetbe vett zsidó vallású lengyel állampolgárokat

Berlin. (Rador.) Azokat a zsidó vallású lengyel állampolgárokat, akiket a német rendőrség pénteken letartóztatott, a Németország s Lengyelország között létrejött megegyezés értelmében tegnap szabadlábra helyezték. Ugy tudják, hogy a német rendőrség összesen 13 ezer lengyel zsidót tartóztatott le, akik közül nyolcezeret már elszállították a határra és ezek közül háromezret áttoloncoltak. A többiek között engedélyt kaptak arra, hogy visszatérjenek lakóhelyeikre. Az anyagi támogatás nélkül állók visszatérését az egyes hitközségek segítyezik.

Solymosán Magda Kolozsvárra érkezett

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Ismeretes, hogy az aradi származású Solymosán Magda, a kolozsvári színház primadonnája, egy olaszországi kirándulás alkalmával gépkocsi-balesetet szenvedett. Az erdélyiszerte közkedvelt primadonnát hosszú ideig egyik budapesti szanatóriumban ápolták, de most egészségi állapota annyira javult, hogy visszatérhetett Kolozsvárra.

Solymosán Magda a tegnapi nap folyamán érkezett Kolozsvárra, ahol barátai, ismerősei és tisztelőinek nagy tábora örömmel fogadta.

Bródy volt ruszin miniszterelnök lemondásának körülményei

Róma. Az olasz lapok még mindig nagy érdeklődéssel foglalkoznak Bródy ruszin miniszterelnök lemondásával. A tudósítás címe: *Hogyan dobták ki Bródyt a Hradzsín palotából.* A cikk szerint október 25-én minisztertanácsot tartottak Sirovy miniszterelnök elnöklése alatt a magyar kormány részére küldendő válasziggyezék ügyében. A minisztertanács ülésének elején Bródy miniszterelnök azt a javaslatot tette, hogy a ruszin földön népszavazást kell rendezni. Ezért a kijelentéséért Bródyt minisztertanácsai és különösen pedig Tiso lehurrogták. A tanácskozási ülésből élénk kiáltások hangoztak ki az előteremben várakozókhoz. Sirovy miniszterelnök ezeket mondotta:

— Sajnálom az ön magatartását és ezzel

Világbéke-konferencia összehívásának tervével foglalkozik Chamberlain

Londonból jelentik: Egyes lapok szerint Chamberlain angol miniszterelnök mellett határozta az új hadfelszerelési minisztérium felállításáról és rávezetné Angliát a fokozott fegyverkezés útjára, amelynek végzetes kö-

ön kimutatta, hogy nem méltó az állására.

Bródy válasza csak ennyi volt: Az ön szavait nem veszem tudomásul.

Ezután Sirovy miniszterelnök a következő szavakat intézte Bródyhoz:

— *A cseh alkotmány 60-ik szakasza értelmében kijelentem, hogy ön megszünt a prágai kormány tárcanélküli minisztere és a ruszin kormány miniszterelnöke lenni.*

Közvetlenül ezután Bródy felállt helyéről és eltávozott a minisztertanács üléséről. A lap megállapítja még, hogy Bródyt hivatalosan nem tartóztatták le, miután mint képviselő ezt eddig nem is teheték meg, hanem védőőrizetbe vették és hazaárulás címén indították ellen eljárását.

vetkezmenyei lehetnek az angol gazdasági életre, még egyszer kísérletet tesz a világ általános megbékélésére. Hír szerint Chamberlain világértékezetlet óhajt összehívni.

Az aradi városi közterhek emelése miatt szállodásküldöttség terjesztette elő a szakma panaszait

A város gazdasági hivatala értesítette az aradi szálloda tulajdonosokat, hogy a vendégek után fizetett ugynevezett fejadót ezentul ismét új, illetve egy már régebben alkalmazott, de később megszünetett rendszer alapján kívánja bevételezni. Tavaly óta, írásbeli szerződés alapján, a város szállodaüzemei általánosan fizetik ezt a városi illetéket, ami évente összesen 100.000 leit tesz ki. Az érvényben lévő megállapodás 1939. április elsején jár le, a város mégis azonnali hatállyal felbontani kívánja és minden vendég után személyenként és naponként 8 lej lefizetéséhez ragaszkodik, ami jelentős többletet eredményez.

A szállodatulajdonosok küldöttségileg keresték fel Curiac városi tanácsost, a pénzügyi szolgálat vezetőjét és előadták, hogy ez az intézkedés súlyosan érinti az amugy is rossz napokat élő szállodaipart, mert hiszen Arad külvárosban sem tud élni idegenforgalma az utóbbi időkben még jobban lecsökkent és így tényleges ráfizetés mutatkozik. A város egészségügyi szolgálata — amint a szállodások hangsúlyozták, nagyon helyesen, — a legnagyobb eréllyel ellenőrzi a köztisztasági rendszabályok aprólékos betartását és éppen a közelmúltban kötelezte az aradi szállodákat jelentős összegeket igénylő beruházásokra. Mindez ugyanakkor történik, amikor a szállodaipar pang s amikor egyik elsőrendű üzem például városi kereskedelmi illeték címén külön 24.000

leit, állami kereskedelmi adó címén pedig 65.000 leit fizet. Ezenkívül a különböző bélyegterhek és egyéb közterheket viselnek a szállodások.

Megemlítették a küldöttség tagjai, hogy a legutóbbi maximális árak megállapítása is az

átalányösszeg rendszerének figyelembevételével, az így fizetett összeg alapján történt, tehát a városi közterhek emelése azt jelentené, hogy az érdekeltek most a maximális árak fel-emelését kérhetnék. Erről azonban lemondanak a szállodások, mert jelenleg is a maximális árakon alul kénytelenek szobákat adni, hiszen állandóan 50—60 százalékban üresen álló szobákkal dolgoznak üzemeik.

Curiac tanácsos figyelmesen meghallgatta az elmondottakat és felkérte a szállodatulajdonosokat: készítsék el írásban számításaikat.

CORSO

5, 7.15 és 9.15

MA!

A TERROR

Egy érdekesítő film, mely mindenkit magával ragad.
BETTE DAVIS és
EDWARD G. ROBINSON
legnagyobb alakítása.

Jön!

CORSO

Jön!

A 8-ik világcsoda! A METRO GOLDWYN idei grandiózus filmje!

ELEANOR POWELL

NELSON EDDY

HAJMÁSSY ILONA

= ROZALIE =

Eddig még sem filmen, sem színpadon nem látott szédületes kiállítás, 4.000 táncosnő, mint az „Ezeregyéjszaka“ tündéri álma. 500 cigány és tatár táncosnő exotikus táncokat lejtének. 30.000 kosztüm és 4.000 szereplő.

Új szabályrendelet a városi adók és illetékekről

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Aradváros vezetősége az új közigazgatási törvény rendelkezései alapján, szabályrendeletet készített a különböző városi adókról és illetékekről új rendezéséről. Az új szabályrendelet intézkedéseit az alábbiakban közöljük:

Aradváros vezetősége rendes kiadásainak fedezésére, a közjavak időleges használatáért és a lakosság számára létesített különböző szolgálatok használatá cimen, a közigazgatási törvény vonatkozó szakaszaira való hivatkozással, a következő adóilletékeket és községi teherviselési kötelezettségeket vezet be:

A kereskedelmi és ipari jellegű vállalatok városi adója beleértve az állami jövedékek termékeit árusító vállalatokat, valamint mindazokat is, amelyek kereskedelmi vagy ipari ügyletek bonyolításával foglalkoznak, — a lakbérlet összege után számítva a következőképpen alakul:

1. Kabarek, beleértve azokat a kabarekat is, amelyek dancinngal rendelkeznek, valamint varieték 30 százalék.

2. Butorozott szobák, akár a háztulajdonos, akár lakásbérlet adja ki azokat, tekintet nélkül arra, hogy időlegesen vagy állandóan adják ki a szobát, 15 százalékos adót fizetnek.

3. Tejtérmekeket árusító éttermek, vegetáriánus éttermek adója 10 százalék.

4. Klubok, játékkaszinók és olyan társaskörök, ahol bármilyen kártyajáték vagy szerencsejáték folyik, 30 százalék.

5. Sörözők, kávéházak, korcsmák, bárók, bodegák, tézstasütődék, közkertek, ahol italokat árusítanak: 10 százalék.

6. Szállodák, éttermek (italmérések), cukrászdák, porcellán- és üvegüzletek, autókerekeskedések és alkatrészek lerakatai, butor-, szőnyeg-, régiség-, nyári árucikkek-, szabó-üzletek, váltó- és banküzletek, fűzőkészítők, likőr- és pezsgógyárak, ecetgyárak, kül- és belföldi borokat árusító kereskedések, borbélyok és fodrászok, manikűr és pedikűr üzletek, utazási cikkeket árusító kereskedések, szesz- és pálinkagyárak, falatozók és ruhatarak (színházakban, látványosságoknál), cukorkagyárak, csokoládé stb. gyárak, fényképezési cikkeket lerakatai, hirdetési ügynökségek, kereskedelmi és látványossági ügynökségek, gyarmat- és csemege kereskedések, fegyvertüzletek, hangszereszek, papírkerekeskedések, paprikakerekeskedések, fényező, ingatlan adás-vételi irodák, utazási irodák, ügynökök általában, tőzsde-ügynökök, részvénytársaságok és szövetkezetek általában, irógépüzletek és másoló irodák, mindenemű szakértői vizsgálatot végző irodák, import-export cégek, vaskerekeskedések, mezőgazdasági gépkerekeskedések, szőlészeti cikkeket kereskedéseit, kaucsukraktárak, boeskoraktárak, festékárú üzletek és rámázók, kőolajipari társaságok, ernyőkészítők és gyárak; víz-, gáz- és villanyszerelők, szénsav előállító üzemek, pereckészítők, posztókereskedések, magkereskedések és virágüzletek, biztosító társaságok és ügynökségek, valamint ezeknek lerakatai, háztartási cikkeket, áruraktárak, lisztmalmok, festék kereskedések, ecseteket és hasonló cikkeket árusító cégek, lakkozó olajok és vegyi termékek, különleges vésnöki üzemek, trikotázs-üzemek, vas-konstruktív cikkeket, fűzőkereskedések és üzemek, joghurt stb., gabonások, fűrdők, cementraktárak és üzletek, mész, fűrészáru stb. konzervgyárak, hentesárúk, szódavíz, limonádék, gyarmataru kereskedések stb., hívtámasz fogászok, technikusok (saját műteremmel), fogászati cikkeket, építkezési vállalatok és terveket készítő mérnökök, szanatóriumok, poliklinikák, színházak, mozik, tánctermekek és tánciskolák, látványossági vállalkozások, vásári látványosságok, cirkuszok, sportmutatványok rendezői, (gépkocsi-, box-, motorkerékpár-, korcsolyázás, evezés, labdarugás-, rugby mérkőzések és versenyek stb.), valamint mindazok az idetartozó vállalkozások, amelyeket nem soroltak fel taxative, esetenként és vállalatonként 10 százalék.

7. Be nem épített ingatlanok, a bérérték után 10 százalékos adó alá esnek. A bérértéket a pénzügyigazgatóság megállapításainak felhasználásával határozzák meg. Mentessülnek ezen városi adó fizetésének kötelezettsége alól a város területén — tehát a be nem épített részekben — kívül eső be nem épített ingatlanok.

— Folytatjuk. —

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Örök nyugalomra helyezték Balciában Maria anyakirályné arany urnába zárt szívét

Bucuresti. Október 29-én az elhunyt Maria anyakirályné születésnapján Balciában ünnepélyes külsőségek mellett helyezték el örök nyugalomra az elhunyt anyakirályné szívét abban a kápolnában, amelyet végrendeletileg e célra kijelölt. A ceremónián megjelent Öfelsége II. Carol király, Mihai nagyvajda, a királyi család valamennyi tagja, hogy eleget tegyenek az elhunyt királyné utolsó kívánságának. Október 29-én játszódott le tehát a temetés utolsó része, amidőn a „Stella Maris” kápolnában örök nyugalomra helyezték el az anyakirályné aranyurnába zárt szívét. Külön vonat vitte az urnát szombaton Constantába. A királyi család tagjai vasárnap reggel 7 óra 40 perckor érkeztek meg és a pályaudvaron Paul Teodorescu tábornok légügyi és hadjénkerészetügyi miniszter a helyi hatóságok vezetőivel fogadták a magas vendégeket, akik a

kikötőben horgonyzó Regina Maria hadihajóra szálltak. A hadihajó tisztjei az aranyurnát diszkiséréttel vitték át a hajóra és a királyi család jelenlétében gyászistentisztelet volt, majd pedig a hajó elindult Balci felé. Az urnát tisztiőrség őrizte és a kabint a koszorúk tömege díszítette. A hadihajó félközvetlenül érkezett Balciába. Öfelsége és a királyi család tagjai az „Albatros” nevű hajón érték el a partot és a kikötőből a Steha Maris kápolnáig gyászmenet alakult, melynek élén a lelkész kar haladt. Utánuk következtek az aranyurnát vivő tisztjei, majd Öfelsége II. Carol király vezetésével a királyi család tagjai. Az urnát a Stella Maris kápolna oltárán helyezték el, majd pedig Gherontie constantai püspök gyászmisét celebrált. A gyászünnepek délután két órakor ért véget. Négy órakor a királyi család visszatért Bucurestibe.

Városi kenyérbélyeg, energia-illeték, új tüzoltó-adó és egyéb érdekességek az új városi szabályrendeletben

Mai lapszámunkban megkezdjük a városi adókról és illetékekről intézkedő új szabályrendelet közlését, amelynek intézkedései méltán keltenek feltűnést városunkban.

Módosították a tüzoltóilletékek lerovásának rendszerét. Míg eddig meghatározott összegként szerepelt az adózók terhére a tüzoltóilleték, ezentul ezt az adómeget is százalékarányos megállapítás szerint röjiják ki.

A háztulajdonosnak 2, a lakónak 1 ezreléket kell fizetnie a lakbérleti összeg után a tüzrendészeti költségek fedezése címén.

Érdekes vonatkozása ennek az új rendszernek, hogy

a város kötelezte az összes biztosító társaságokat: a tüzbiztosítás címén hozzájuk beérkező illetményeknek 10 ezrelékét tüzoltósági illeték címén be kell fizetniük a város pénztárába.

Másik érdekessége az új szabályrendeletnek, hogy Aradváros vezetősége megszüntette az ingyen padokat. Ezentul

az összes városi padok után díjat kell fizetniük a polgároknak

és ezeket a díjakat a következőképpen határozták meg: parkokban 1 lei, a Bulev. Regina Marian levő ülőalkalmatosságokon (ugynevezett Lutai-lócák) 2 lei. Az ilyen módon elért bevételeket — a szabályrendelet szerint — a csőzők fizetésére fordítják. A megállapított illeték személyenként fizetendő.

Méltán vált ki nagy feltűnést az a rendelkezés is, amely városi kenyérbélyeg bevezetését lépteti életbe.

A kenyér és a péksütemények súlyának, minőségének, valamint az árak betartásá-

nak ellenőrzésére fordított költségek fedezését szolgálja ez az illeték, amelyet úgy alkalmaznak, hogy minden kenyérré és minden péksüteményre városi kenyérbélyeg ragasztandó.

Lehetővé teszik a kenyérbélyeg mellőzését is, azonban azok a cégek, amelyek ezt a lehetőséget ki akarják használni, nyilvántartást kötelesek vezetni, hogy ebből megállapítható adatok alapján röjiják le a városi kenyérbélyegilletéket. Ilyen esetekben a fizetés hetenként történik.

Nagy bevételi lehetőséget biztosít a város számára a közigazgatási törvény vonatkozó rendelkezésének alkalmazása, nevezetesen az ugvevezett városi energia-illeték bevezetése.

Ez az illeték az elhasznált villamosáram után fizetendő

és a villanvgyár a rendes számlázás alkalmával a megfelelő összeget hozzászámítja a számla végösszegéhez. Magánosoknál, a viláítás céljaira használt villamosáram kilowatt-órája után 50 bani az illeték meghatározott összege.

URANIA Premiermozgó Tel.: 12-32.

Ma utoljára STAN és BRAN

falrengető bohózata:

Ujjé, hegyekben nagyszerű

SZINES PÓTKÉP és METRO-HIRADO

5. 7.15. 9.15. Közkiánatra 3-kor ifjusági előadás

Az érdeklődők ezreihez: Holnap erdélyi premier!

DEANNA DURBIN

második világfilmje, a

Szivek csalogánya

zenében, mesében, kiállításban, vidámságban és sikerben tulszárnyalja első filmjét!

Könnyekig kacagtat, könnyekig meghat és elbűvöl a világ kedvencének játéka és csodás hangja. Tökéletes hangvisszaadás! Partnere: Herbert Marschall, Pasternák produkció, Henry Kosterlitz rendezése.

A tolongások elkerülése végett közöljük:

Jegyelővét d. e. 11 és d. u. 4-től. Tel.: 12-32.

Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Martzy Jancsika, a 13 éves csodahagedűs hangversenye

november 7-én, hétfőn este 9 órakor a Minorita Kulturház dísztermében.
Jegyelővét: SANDOR könyvkereskedésben

HUSZ ÉV MULTÁN

Két évtized előtti újságokat lapozgatok. Husz évvel ezelőtt, 1918. október 31-én érkezett el csúcspontjához az „őszirózsás forradalom“ már napok óta tartó háborgásának hullámverése, erről szólnak ezek a kicsit megsárgult, de nagyon időszerű újságok. Huszszor háromszázhatvanöt nap, a béke husz éve telt el azóta és most, hogy 1938. október 31-et mutat a naptár, kardélen táncol az emberiség állítólagos békéje, illetve az, ami még ebből a békéből megmaradt.

Azt hittük akkor, ezekben a különös októberi napokban, amikor még élvezni sem tudtuk, hogy véget ért a négyéves háború s csak éppen reméltük, hogy valami szebb és jobb, biztonságosabb és emberibb életet jelentő következik, azt hittük akkor, hogy hosszú időre elástuk a csatabárdot és a béke ösvényeire térünk mindannyian. Összesen 69 millió ember vett részt a vérfürdőben. A központi hatalmak oldalán 25 millió, az antant arcvonalaán 44 millió állig felfegyverzett katona gyakorolta a leg-nemesebb és társadalmunk alapvető elvét jelentő parancsolat megszegését. „Ne ölj“, mondja a tizparancsolat és Németországban 13 és negyed, Oroszországban 13 és fél, a Brit birodalom részéről 9 és fél, Franciaország oldalán több mint 8, Ausztria-Magyarország hadseregében 8 és egyegy millió ember számára becsületet, hivatást, célt és parancsolat jelentett az, hogy ennek ellenkezőjét vigye véghez. Négy évig rengett a föld a nehézütegek dübörgésétől, röpült a halál fegyver- és ágyugolyók nyomán és 1918. október 31-én már 10 millió halottat sirattak az anyák, feleségek, gyermekek, testvérek s 20 millió sebesült összeroncsolt teste jelezte mérföldkövekként az utat, amerre a háború elvonult. Az antant haderők embervesztése 13 millió sebesült és 6 millió halott volt, a központi hatalmak 7 millió sebesültet és 4 millió halottat vesztek . . .

És az emberi élet mellett „oda lett az ember vetése“. Mibe került a háború? A szövetségesek és a központi hatalmak összesen 208.305.851.222 dollárt adtak ki háborús célokra, amiből 22.072.214.125 dollárt külföldi kölcsön útján fedeztek. De természetesen mindez semmi ahhoz a veszteséghez képest, amelyet a pusztítás, a dúlás, a huszadik század nagyszerű műszaki felkészültségének kiméltlen és általános felhasználása eredményezett. Romokban hevert Európa gazdasági élete. Felpörkölt falvak, összelőtt városok, halottak tetemétől termékenyített, de használatlanul heverő termőföldek, kifcamodott ipari termelés, megölt nemzetközi kereskedelem — ez jelentette 1918. Európáját és a világ gazdasági élete összességében legalább annyira szenvedett az európai viszonyok miatt, mintha hadirokkant lenne, akinek két kezét, vagy két lábát bénította meg a háború szele.

Mindezeket pedig csak azért jó emlékezetünkbe idézni, hogy jobban megértsük az 1918-as újság híreit és hogy még kevésbé értsük meg napjaink eseményeit. Azt a vak rohanást, amely a kikerülhetetlen végzet, az újabb milliós holttesthegyek és sebesültmilliók felé vezet. Bizony a német császár halálrészett hadseregében minden ezer harcos közül 129, a magyar haderő minden ezer embere közül 183, minden ezer francia katona közül 174 vesztette életét és hol volt még akkor a harcászata az a pokoli felkészültsége, amelyet az ugynevezett béke husz esztendejében a találmányok boszorkánykonyhája kitermelt . . .

1918. október 31-én a következő események történtek: Arad csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz, a várban fellázdáltak a katonai fegyverek, felgyújtották a császári barakkot, Budapesten megalkult a Károlyi-kormány, IV. Károly magyar király és osztrák császár megengedte a katonaság csatlakozását a Nemzeti Tanácshoz, amnesztiát ad a Nemzeti Tanács, polgárörtség ügyel a biztonságra, a Nemzeti Tanács átvette a hatalmat, gróf Tisza

Istvánt agyonlőtték, az új kormány kiáltványa, Vilmos császár lemondott, köztársasági tüntetés Budapestén, fegyverszünet az olasz fronton, a Román Nemzeti Comité üdvözli a Magyar Nemzeti Tanácsot . . .

Az itt felsorolt eseményekről egy-egy újságikkal beszél. A felsorolás olyan sorrendben történt meg, ahogyan a cikkek egymásra következtek. Torlódtak az események, ezen az október 31-én nekilendült a világtörténelem öreg, mindannyiunkat forgató kerekere. Eltűnt az események sodrában, éreztük, hogy az egész világ átalakul körülöttünk, de a percek varázsa feledtette velünk, hogy az emberiség körül és az emberiségen belül sötét erők lapanganak. Londonban és Newyorkban, Varsóban és Prágában, az agyongyötört világrész minden falujában történelmet csináltak és voltak akik azt hitték, hogy ez a készülő új történelem jobb, igazabb lesz, mint a tegnapi volt, amelyből még ki sem lábaltunk. Ki mert volna ezekben a napokban új háborúról beszélni? És kinevették volna azt, aki arról beszél, hogy ezuttal még husz esztendőre sem terelődik nyugalmasabb, a vértől csatások háború halálgödreitől messze kanyarodó utra az emberiség sorsa.

Még szóltak a fegyverek. Az aradi várban gépfegyverharcot vívtak a fellázadt katonai fegyverekkel, akik a kazamatákból kitortek. Husz fegyenc meghalt, Európa hány városában szóltak a

gépfegyverek ilyen és ehhez hasonló okok miatt. A harctereken is röpökdték még a lövedékek és Tisza István, annyi politikai küzdelem főharcosa, annyi emberi erély letéteményese ezen a napon ismerte meg a halál nagy misztériumát. Németországban a belháború rémsége kezdett már elharapózni és Vilmos császár menekülőben volt idegen vidékek felé. De ki gondolt ezen a napon és a rákövetkező Mindszent napján a halottakra, amikor világszerte az élők ígéretét hirdették.

Mit érzünk most, husz esztendő elmúltával, hogy visszanezünk az 1918. év mozgalmas napjaira? Nehéz ezt megmondani. De azt, hogy most, az Ur 1938. esztendejében kiábrándultságot és keserűséget érzünk, hogy tudjuk, szenvedjük, panaszkodunk: ez a husz év nem volt egyéb új, rémes készülődésnél arra, amibe ama bizonyos októberi napokban halálosan belefáradt a világ, azt elmondhatjuk. És mégis: csak úgy, mint két évtizeddel ezelőtt és mint mindig, a legrcsszabb és legsötétebb napokban is, bizunk. Talán naivan, de nagy vágyakozással, hiszünk. Várunk, talán újra és újra megtevesztésre kárhóztatva, de végképpen soha ki nem ábrándulva — mert hiszen ezt követeli tőlünk az élet, — várunk arra, hogy egyszer talán mégis elkövetkezik az a béke, amit annyiszor megcsúfoltak már. És aminek mégis el kell következnie az ember életében . . .

BALLA KAROLY

A hivek ezrei vonultak fel Krisztus Király ünnepén Aradon

Pacha Agoston dr. püspök vezette a körmenetet — Felavatták a Katolikus Népszövetség új tagjait

1925. december 11-én adta ki XI. Pius pápa „Quas Primas“ kezdetű apostoli körlevelét, amelyben tudomásul adta, hogy a világ katolikusai a jövőben az év utolsó október vasárnapján ünneplik Krisztus Királyságát.

Aradon is — éppen úgy, mint a világ más táján — méltó fénnel ünnepelték ezen a napon a világ Megváltóját, Krisztust. Lélekemelő látvány volt, amidőn mintegy 20 ezer főnyi ember lobogó gyertyákkal és zengő énekszóval vonult fel a város főterén, hogy ezen az estén tanúságot tegyen az áhitatról . . . Ez az ünnep volt az aradi római katolikus társadalom összetartásának és vallásosságának bizonyítéka és hitvallása. És ugyanakkor, amidőn a minorita templomban megkondultak a harangok, Ségában és Gájban is megindultak a körmenetek Krisztus lelki királyságát hirdetni.

A Főpásztor Aradon

Dr. Pacha Agoston megyéspüspök már szombaton délután hat órakor a városba érkezett, hogy részt vehessen a minorita templomban tartott lelki-gyakorlatok befejezésén. Dr. Csipak Lajos, a mindenkori katolikus nagygyűlések kiváló hitszónoka vezette ez öszön az aradi hivek lelki-gyakorlatát. A lelki elmélyülés ezen óráin a hivek óriási tömege elmélkedett és imádkozott. Krisztus Királyságának előestéjén a hivek tömege a késő éjjeli óráig véggezte a szentgyónást és szentségimádást, amelyet közös imaóra fejezett be, Szöcs Didák főgimnáziumi hittanár vezetése mellett.

Vasárnap délelőtt mintegy hét ezer ember járult az Oltáriszentséghez. A lelki-gyakorlatok befejező beszéde vasárnap reggel 7 órakor hangzott el, Csipak Lajos dr. lendületes, lélekemelő beszéde után pápai áldást osztott. Ezután Pacha Agoston dr. megyéspüspök részesítette szentáldozásban a lelki-gyakorlat résztvevőit. Reggel nyolc órakor a Katolikus Népszövetség új tagjait avatták fel és ezután tartották meg a „diákok miséjét“, amidőn az ifjúsági kórus énekelt a gyönyörű ósrégi egyházi énekeket . . . A tanuló ifjúság miséjén részt

vett az egyházmegye főpásztora is, aki a mise végén áldást osztott.

Az ünnepi szentmise

Délelőtt 10 órakor Pacha Agoston dr. főpapi misét pontifikált, Wild Endre dr. házfőnök, Harányi Vince, Szöcs Didák és Brunner Tibor lelkészek segédletével. A püspök beszédet is mondott, melyben méltatta az ünnep jelentőségét. A magyar és német nyelvű beszéd után áldást osztott. Gyönyörű zenei produkciót nyújtott a Szent Antal vegyeskar közreműködése, mely Karácsonyi István avatott vezetésével Vavrincez E.-moll miséjét adta elő. A szólószámokban Várfalvy Elza, Almási Anna, Ottrok Ferenc és Fetter Elemér dr. jeleskedtek. Befejezésre Koudela Géza: Christus vincit c. alkalmi szerzeményét adták elő igen hatásosan.

Az utolsó délelőtti misét fél 12 órakor tartották meg, amelyen a csodálatos tehetségű zeneköltőnek, akinek születése 100 éves évfordulóját most ünnepli a művelt világ, Bizetnek legragyogóbb egyházzenei alkotását adták elő. Ottrok Ferenc, Fetter Irén tanítványa, az Agnus Dei-t énekelte mély átérzéssel. A Jézus Szive énekkart Kulcsár Kálmán lelkész vezette.

A déli órákban dr. Pacha Agoston megyéspüspök a helybeli németység két kiküldöttjét fogadta és ezután a katolikus Népszövetség ifjúsági tagozatának ujonnan felavatott helyiségét látogatta meg. Erdemes feljegyezni, hogy az egyházmegye főpásztora aradi tartózkodása alkalmával a legnagyobb elismerését és örömet fejezte ki az aradi katolikus társadalom hitbuzgóságáért és élénk társadalmi munkásságáért.

Egő gyertyákkal, szent zászlókkal . . .

Amint léhullt az esti szürkület, megindult a végeláthatatlan ünnepi körmenet. Olyan óriási tömeg vett részt ez ünnepi menetben, hogy a templom kapuján még az Oltáriszentséget kísérő papság ki sem léphetett, már a körmenet eleje visszatért az Isten házához . . . A körmenet utvonalaán szinte minden házat kivilágítottak mindazok, akik osztottak a város katolikus társadalmának ünnepében. A városházát és a megyeházát és a pénzügyigazgatóság épületének ablakaiban is lobogtak a gyertyák.

Öt énekkar és a rendőrszenekar muzsikája mellett kigyózott az óriási menet s a lobogó gyertyák fénye bevilágította az estét és az utvonala mentén ugyancsak hatalmas tömeg csodálta a katolikus társadalom hitvallását.

FOX-journal kizárólag a SCALA-ban

Megérkeztek a legújabb 1938—39. típusú világsláger rádiók

500 drb. csodásabbnál csodásabb rádió közül választhat

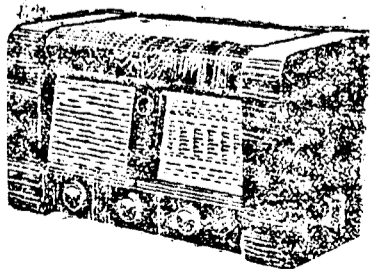
Az összes világmárkák raktáron

Kedvező részletfizetéses feltételeinkkel mindenkit kielégítünk.

Állandó rádió-kiállítás

Minden kötelezettség nélkül szívesen állunk b. rendelkezésükre.

HAMMER ZSIGMOND és FIA Arad, Bulev. Regele Ferdinand 27. Telefon 18-47.

Kalmár József

rádió- és electro-technikai vállalat
Strada Bratianu 1. szám alatt. Telefon 11-10.

A világ legnagyobb
rádiói, 1938-1939
tipusok állandóan
raktáron.

**Minerva, Zerdik,
Columbia, Helium**

világmarkák
kedvező
részlet-
fizetésre
kaphatók.

Pacha Agoston dr. mellett Pazsitny Bonaventura dr. rendfőnök, Monay Ferenc dr. pápai gyónatató, Wild Endre dr. házfőnök és a minorita rend minden tagja segédkezett.

Dr. Lakatos Ottó plébános, szentszéki tanácsos sajnálatos betegsége miatt nem üdvözölhetett híveivel Krisztus Király ünnepén.

„Te Deum...“

A körmenet befejezése után a tágas minorita templom zsufolásig megtelt a menet első negyedének résztvevőivel, úgyhogy nagyon sokan nem is vehettek részt a befejező ájtatosságon. A Te Deumot a Jézus Szive kórus, Kolping egyesület, katolikus fiuliceum és leánygimnázium egyesített, öt-száztagú énekkara adta elő.

Ezután dr. Pacha Agoston megyéspüspök beszűt a híveihez a Krisztus-hit fontosságáról és a mindent átölelő szeretetről. A pápai himnusz fejezte be a gyönyörű ünnepnapot.

Krisztus Király ünnepségei után a megyéspüspök meleg szavakkal méltatta az aradi minorita rend érdemeit a fejlett aradi hitéletért és köszönetet fejezte ki a lelkes karnak, az egyesületi vezetőknek és a város társadalmának ezért a gyönyörű ünnepségért. Az aradi egyházközség köszönetét fejezi ki a városi és a megyei hatóságoknak is a szíves pártfogásért, amellyel lehetővé tették, hogy az óriási tömeg a karhatalom rendfentartásával torlódás nélkül felvonulhatott. Krisztus Király ünnepét, a katolikus társadalom napját méltó fényvel ülték meg...

Jenőt, Vojnarovszky Józsefet, Révfy Manót, ki hittanárunk volt s aki esketett bennünket, Ballay Adámot. Szomorúan irtam koporsóikra a neveket. Az új temetésen dr. Csák Czírjék rendfőnök felém fordulva mondá: De felügyelő ur honnan tudja biztosan, hogy e koporsóban ez, vagy a másik nyugszik? ... Rendfőnök ur, — mondottam, — amidőn annakidején a koporsóikba helyeztük őket, én itt felül ráírtam a kápolnában a neveket!

A kézdivásárhelyi Vásárhelyi János sírboltban van egy kettős fülke, amely arról nevezetes, hogy nem maradt meg benne sokáig halott. 1887. óta kilenc halottat szállítottak el különböző, más családi sírboltokba. De most már tíz esztendeje szünetel a halottköltöztetés, vagyis e kriptafülke ki- és befalazása.

Érdemes feljegyezni, hogy a 22-es számú sírboltban őrizték tíz esztendőn át az aradi 13 vértanú egyikét, Vécsey Károly gróf hamvait. 1906-tól 1916-ig özv. Nikodém Jánosné urasszony örömteljes beleegyezésével pihent itt esztendőken át a szabadságszeretet vértanúja.

Halottak vigiliáján

Emlékezzünk régiekről. — Tanulságos lapozgatás a Felsőtemető halotti könyveiben

„Emlékezzünk a halottakra! ...“ — így írja elő az egyház és a lekiismeret parancsa és ennek teljesítése sohasem volt teher; el lehet felejteni azt, akit nagyon szeretünk? ... A halál mélységében tűnő árnyak láthatatlanul itt lebegnek, — az élők emlékezetében, talán épen a maradandó alkotásokban. — Mindenkinél van kedves halottja: a szülő, a testvér, esetleg csak egy lelkirokon. Akiról a világ talán nem is sejt, hogy ő is lemorzsolta az élet napjait, csak azok emlékezetében él, akik valaha szerették. Ők voltak a mindennapi élet közkeletű, akikre „halottak napján“ emlékezik az emberi ke-

gyelet, akik csak akkor halnak meg igazán, amidőn a szülő vagy barát is követi az elmulásba. A mindenkori társadalom csak azokra gondol, akik életükben vagy a halál után kitűnt a hétköznapi élet szürkeségéből.

De most, halottak napja előtt, gyujtsuk meg az emlékezés gyertyáját és világítsuk meg a temetőnapló fakuló lapjait, amelyek megőrzik mindenkinek az emlékét, aki valaha is szenvedett, szeretett és küzdött a mindennapi kenyérért. Aki valaha élt ...

Az Ó-temető pusztulása...

Ki tudja azt, hogy 1876. január 1-én nyitottak meg Aradon három új temetőt? Gájban, ezenkívül az alsó- és felsőtemetőt. A süppedő sírokkal terhes Ó-temetőt, amely a Maros holt ága mellett harminc esztendőig nem fogadott be senkit, az élők maguknak követelték. Óriási tömegsirt ástak és a porladó csontokat halomra rakták. Alig néhány földi maradványt vittek át az új temetőbe, — a holtak rokonai is már régen megtértek az anyaföldhöz. A város csak egyetlen családi sirt ásatott ki hivatalos minőségben kegyeletből: Szálbek György és felesége báró Bánffy Pólexina hamvait. A néhai földesúr építtette az Ó-temetői kálváriát, ezért őrizték meg emléküket.

A tömegsirt mélyén emelkedő óriási csonthalom annakidején felgyujtották. A foszfortartalmú csontok napokig kékes lánggal lobogtak. ... A hamut földdel hintették be. A temetőből nem maradt más, mint csak a kápolna, amelyet a múlt század elején építettek.

Ki volt az új temető első halottja..?

Érdemes feljegyezni: az aradi temetőt — ez nagyon kivételes eset: — egyetlen egyszer sem bolygatták meg sirrablók.

Az 1925-ik évi bejegyzés szerint „A felsőszázad alatt 30755 halott talált itt nyugalmat; ezek közül csupán egy: Junga Béla gyárigazgató Amerikából 1906. VIII. 3-án elhamvasztása után, óhajához híven, szülei: Junga György és hitvese mellé temetve.“

Az első temetés itt még az új temető megnyitása napján 1876. I. 1-én történt, amidőn egy mérnök elhalt 30 éves asszonyt özv. Szabó Máriát helyezték örök nyugalomra. 46 esztendő múlva már a behorpadt sirt ismét felásták. Mások vásárolták meg az elfelejtett sirt és egy idegen tért meg békésen az ismeretlen halott poraihoz.

A felsőtemetőben 108 katonai sír van. A járványkórházban haltak meg. Az első sírboltot 1877-ben a Jenkó Szalazér, Lillin Ferencné és Fábán Gábor (a legutóbbit a napokban lebontották és a hamvakat más sírboltba helyezték) családok építtették. 1882-ben — írja a napló — olyan rendelet érkezett, amely szerint ne engedélyezzenek több föld felett épített sírboltot, sőt a temetőkben és pusztákon meglévők is befalazandók és lebontandók.

A legelső sírkert a protestáns részen Winkler Vilmos börgyáros vette 1876-ban, a római ka-

tolikus sírkertben Péterffy Antal ügyvéd ugyanazon esztendőben, a görög keleti temetőben özv. Ambrus Pálné 1879-ik esztendőben vásárolta. Földalatti sírboltot 43-at építettek, a legelső 1883-ban.

Léleklarangból — ágyu...

Ha a léleklarang megcsendül, ki tudja, hogy ki öntötte az eltávozott lelkek emlékezetére? ... A kápolna első két harangját, amelyet a világháború idején ágyuknak beöntöttek, ortutói Ortutay Albert özvegye „Siratom a holtakat“ felirással ajánlotta Anno Domini 1876. nagyszombat napján. A második, nagyobb harangot Meisztrovich József 1879-ben öntötte. Amidőn 1915-ben a harang a harcra utrakelt néhány napig harang nélkül volt a temető ... Csejthei Varjassy Lajos polgármester kérésére a katonai parancsnokság engedelmével az Ó-temetői Schweller-kápolna két harangját, amelyet az 1820-ik esztendőben a „Szent lélek“ tiszteletere szenteltek, a kápolnaépítető dedunokája, Soltz Gyula nagy öröme ide áttételezt. Azóta kedves hangja itt siratja az elköltözötteket.

A Domány-kápolnát 1879-ben Domány József és Viszkub Pál hitvese, Láng Katalin a csanádi püspökség engedélyével a „Feltámadott Jézus“ tiszteletere emelték. A két család írásban kötelezte magát a kápolna épségben tartására.

A Domány-kápolna alatt sírbolt van, ahol a két család tagjai pihennek.

Az első diszírshelyet a felsőtemetőben Csejthei Varjassy Árpád kir. tanácsos kapta Aradvárostól. Annakidején így emlékeztek meg erről: „Miután köztudomású, hogy a hideg télen a vértanúk hamvainak kutatása közben hiült meg és azóta betegeskedett, tehát a nehéz közművelődésügy gyakorlása és önfeláldozó honpolgári erényeiért az érdem el nem vonható.“ Diszírshelyet kaptak még: Mossóczi Institoris Kálmán, Arad nyugalmazott polgármestere, dr. Veliciu Romulus, Aradmegye első prefektusa is.

A minoriták sírkertjét 1914-ben átköltöztették. A hamvak exhumálásáról így emlékezik az akkori temetőőr: „Egy éjjel 10 koporsót helyeztünk a halottas terembe. Akik Isten dicsőségére együtt fáradtak a hitélet és tanítás terén, akiket személyesen ismertem, most éjjelre összegyűjtöttem őket ... Hat új koporsót vásároltunk, mert hatot megemésztett a rozsda. Viszonlítottam Lidv Nándor volt kedves tanáromat, Lakaócs Ottó történetírót, Paluch-

Huszonegy óra múlva a temetőkben, a régi sírhantokon kigyulnak a gyertyák. Az idő kereké feltartóztathatatlanul lendül, — minden mulandó... A sírhantok behorpadnak és azok, akik valaha gyászoltak, lassan megtérnek a halottakhoz. Az élők maguknak követelik a földet, amelyben a rég holtak csontjai porladnak. A kegyelet csak addig tart, amíg kihál egy-két nemzedék? ... A régi temetőket felszántják, vagy beépítik, — gondoljunk az aradi Ó-temető sorsára. De ilyenkor — a halottak vigiliáján, — gondoljunk arra, hogy kegyelettel tartozunk és emberöltőkön át ne bolygassuk a halottak nyugalmat ...

NEDECZKY FERENC

**Palesztina-meeting
Aradon**

Vasárnap délelőtt tartották meg Aradon a „Palesztina-meetinget“ az aradi zsidó iskola nagytermében. A gyűlést Singer Jenő dr., a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetője nyitotta meg és a romániai zsidóság alattvalói hódolatát és hűségét fejezte ki Ófelsége II. Carol király, valamint a királyi család iránt. Ezután Hecht Izsák telavivi bankár mondott beszédet. Lakatos Aladár bankigazgató, az aradi neolog zsidóhitközség elnöke volt a következő felszólaló, aki hangsúlyozta, hogy a hitközség sohasem politizált és amíg ő áll a hitközség élén nem is fog politikával foglalkozni. A palesztinai kérdés nem politika, nem cionista, vagy anticionista kérdés, hanem a zsidóság ügye. Rávilágított arra, hogy számos vezető politikus, köztük Petrescu Comnen külügyminiszter is a bevándorlás szükségessége mellett foglalt állást és a zsidók palesztinai bevándorlását eltiltani vagy korlátozni nem szabad.

Az ortodox zsidóhitközség nevében Wieszel Jenő szólalt fel, aki ugyancsak tiltakozott a zsidók bevándorlásának korlátozása ellen, valamint hogy a zsidóságot Palesztinában kisebbségként kezeljék. Az aradi zsidó ifjuság nevében Surányi József ugyancsak az önálló zsidó Palesztina szükségességét hangoztatta.

A beszédek elhangzása után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tiltakoztak a palesztinai bevándorlások korlátozása ellen és hogy a zsidóságot Palesztinában kisebbségnek tekintsék. A határozati javaslatot táviratilag közölték a bucarestii angol követséggel.

Salon Tricotage

november 3-án megnyílik az Ortutay-palotában (Str. Cicio Pop 14.) mérték után készit trikót ruhákat, bluzokat, kosztümöket, szvettereket stb. jutányos árré!

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-21. Sürgönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Éves átvételre... 540 lei || Negyedévre... 210 lei
Hónapról-hónapra... 420 lei || Egy hónapra... 70 lei

HALOTTAK NAPJA

Most, amidőn a késő őszi köd hull a dérharmatos mezőkre és a levelet ejtő fákra, a temetőben ismét kigyullnak az emlékezés lángjai. A halottak emléke kísérti az élőket — és a hétköznapi, ünnepek sodrában rádöbbenünk egy pillanatra a halálra... Nem a reménytelen elmúlásra, hanem a halhatatlan szellem örökévalóságára. A „halottak napja“, — különös, de így van — nem a szomorúság, hanem az örök életben való reménykedés napja.

A halottakra való emlékezést a keresztény emberiség már november 1-én, amidőn az őszi égen felbukkannak a csillagok, Halottak napjának előestéjén ünnepli. November 1. — Mindenszentek napja és november 2.: a halottak emlékeztérére szentelt nap. — Mindenszentek estéjén tartják a vigiliát, a virrasztást. Ez a halottak estéje, amidőn a templomokban felállítják a thumbát, a gyászsvatalt és a holtak officiumának vecsernyét végzik. Estefelé megkondulnak a harangok. Másnap, a halottak napján tartják az ünnepélyes misét a mélységesen megrendítő gyászénekekkel: „Dies irae, dies illa...“ És amikor az őszi tájon oszon az est, a temetőben kigyullanak az emlékezés lángjai. A halottak emlékeztérére serceg a gyertyaszál...

Az aradi minorita-templomban Mindenszentek napján délután 4 órakor a város mindkét keresztény temetőjében a kápolna előtt szentbeszéd hangzik majd el a halottak emlékeztérére. November 2-án, halottak napján minden katolikus pap három szentmisét mutat be. Az ünnepélyes szentmisét reggel 9 órakor mondják az aradi katolikus hívek lelkiüdvéért és délelőtt 10 órakor a háboruban elvérzett hősközt ugyancsak ünnepélyes szentmisén imádkoznak.

— IDŐJÓSLAT. Felhős idő, északi szél és a hőmérséklet csökkenése várható.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 11.73 és fél, London 20.98 és fél, Newyork 44.50, Milánó 23.16 és egynegyed, Amszterdam 239.65, Berlin 176.45, Prága 15.15, Varsó 82.70, Belgrád 10.00, Bucureşti 3.25.

— AZ ARADI KOZLONY LEGKÖZELEBBI SZÁMA a Mindenszentek-ünnepét követően november hó 3-án, esütőtökön reggel jelenik meg a szokott időben.

— Riscuția Moise alezredes — Arad kinevezett második alpolgármestere. Hétfőn délelőtt távirati értesítés érkezett az aradi városházára, hogy a belügyminisztérium végleg rendezte a másodpolgármesteri állás betöltésének ügyét. A belügyminisztérium hat osztályos időtartamra Riscuția Moise alezredes nevezte ki második alpolgármesterré és ezzel az intézkedéssel tulajdonképpen csak megerősítette állásában, amelyet minisztériumi megbízás útján eddig is betöltött.

— Francois Poncet november hatodikán foglalja el új állomáshelyét. Párisból jelentik: Francois Poncet, az újonnan kinevezett római francia nagykövét november 6-án foglalja el új állomáshelyét.

Az Osztalysorsjáték létezése óta ilyen nagy nyereséssel esélyek nem voltak! Vásároljon egy szerencsés GOLDSCHMIDT-sorsjegyet!

— Újabb leleplezések a földművelésügyi minisztériumban történt visszaélések ügyében. Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok új, érdekes részletekről írnak a földművelésügyi minisztériumban felfedezett visszaélésekkel kapcsolatban. Iratokat tüntettek el, megakadályozták a fellebbezések rendszeres és az állam érdekeinek megfelelő betérjesztését és hasonló részletek derülnek ki a nyomozás során, az ügyben szereplő egyének bűnösségének kutatása során.

— Újabb kinevezések a kisebbségi főköormánybiztosságnál. A „Monitorul Oficial“ most közli azokat az újabb kinevezéseket, amelyeket a miniszterelnökség a kisebbségi főköormánybiztosságnál eszközölt. Három új aligazgatót neveztek ki és pedig dr. Gherasim Pintea, dr. Petre Bănescu és Vinginiu Iosifot. Ugyancsak aligazgatóvá léptetik elő dr. Petre Petrincat, aki már régebben tisztviselőként működött a kormánybiztosságon. Petrincă dr. neve Erdélyben is jól ismert, éveken át cikkei jelentek meg a dr. Dragomir kisebbségi főköormánybiztos szerkesztésében megjelenő „Revue de Transylvanie“ című folyóiratban.

— Benes a jövő héten kezdi meg előadásait a csikágói egyetemen. Washingtonból jelentik: Benes volt cseh köztársasági elnök a jövő héten kezdi meg előadásait a csikágói egyetemen.

Színház, mozi **SELECT** csokoláde és mitsem ér **SELECT** dessert nélkül (SCALA-MOZI MELLETT)

— A „Vásárhelyi Találkozó“ epilogusa. A „Vásárhelyi Találkozó“ néven ismert ifjúsági alakulat kezdeményezői kimondták, hogy a „Vásárhelyi Találkozó“ aktáit végleg lezárják, mert a mozgalomban résztvevő fiatalok közt felmerült: elvi ellentéteket nem tudták elenyészlení és ilyenformán lehetetlennek ítélik meg a termékeny együttműködést.

Eljegyzés. Szirmai Miklós (Nagyvárad), Steiner Magda (Arad) jegyesek.

— Megjelent „Tribuna“ címmel az új kormánylap Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Szombaton délelőtt jelent meg Kolozsváron a kormány erdélyi lapjának, a „Tribuna“-nak első száma. A 12 oldalas, 2 leies lap főszerkesztője Ion Agărbiceanu kolozsvári görög keleti esperes, az ismertnevű író, míg felelős szerkesztőként Liviu Hules hírlapíró jegyzi. A kiadóhivatal igazgatója: Ion Petruca. Vezető cikkében a lap bejelenti, hogy a három erdélyi székfartóság munkájának támogatása keretében az országépítés művét kívánja szolgálni.

— A bírák takaré- és hitelintézete. Az igazságügy miniszter a törvényelőkészítő tanács elé terjesztette a bírák takaré-, hitel- és segélyintézetének megszervezésére vonatkozó tervezetet.

„SCALA“ NAGYFILMEK SZÍNHÁZA
5, 7.15, 9.15 | TEL.: 20-10. | 5, 7.15, 9.15
Ma, kedden utoljára
PETER LORRE
kettős alakítása
SHIVA ISTENNŐ BOSSZUJA
FOX-JOURNAL és VIGJATÉK
SZERDÁN
Kortész M hály legnagyobb alakítása
ARANYBRIGÁD
Színes filmesoda
Bejelentjük, hogy a világhírű FOX-JOURNAL máától kezdve nálunk lesz vetítve.

— Az aradi rendőrség kerületi komisszáriátusa felhívja azoknak a háztulajdonosoknak figyelmét, akik még nem vették át kitöltésre váró izeiket, hogy sürgősen jelenkezzenek az egyes kerületeknél november 1-én, vagy 2-án, mert különben büntetésben részesülnek.

Világrekord

— Milyen magas a lázam, doktor ur?
— 40 fok.
— És mennyi a világrekord?

A Kölcséy Egyesület hírei

A Kölcséy Egyesület közgyűlése jövő vasárnap nov. 6-án lesz a Kulturpalota művészsobájában délelőtt fél tizenkettőkor Fischer Aladár elnökletével. A gyűlés tárgyai az elnöki megnyitó beszéd, a főtitkár jelentése az elmúlt munkaév közművelődési eredményeiről és a folytatólag tervezett szellemi munkásságról. A pénztáros és a számvizsgálóbizottság jelentései után az indítványok sorában megejtí a közgyűlés a vezetőség újráválasztását és kiegészítését. A közgyűlés előtt 11 órakor ül össze tanácskozáásra a választmány.

A Kölcséy Életiskola szerdái a Kulturpalota kistermében. Már megirtuk, hogy a felvilágosító magas színvonalu munkásságával egy évtized alatt népszerűvé lett Kölcséy Életiskola tudományos előadásainak idejét a délutáni óráról este 9 órára helyezi át. Ezzel alkalmat ad a magyar közművelődési egyesület, hogy városunk társadalmának azon tagjai is hasznát vehessék a mai életet magyarázó előadásoknak, akiket a vacsora előtti idő kenyérkereső munkájukhoz köt. Az idővel az előadások helyiségét is meg kellett változtatni. Ezek a mindeki számára ingyenes előadások az illetékes városi hatóság kulturérzékű engedelmevel a közművelődésnek szánt palota kistermében lesznek minden szerdán este 9 órától. A jól fűtött, világított csendes helyiség bizonyára kedves találkozó helye lesz a modern szellemiségre vágyó új és régi aradi nemzedéknek. Az Életiskola dobogóján az új helyiségben is előadók lesznek az aradi szellemi életnek képviselői és néhányan az erdélyi magyar írásművészet kiváló tehetségei közül. A november 23-ikára tervezett megnyitó munkára előadónak eljön Aradra Brassóból a kitünő író és lapszerkesztő: Kacsó Sándor.

Kölcséy Ferenc emlékezete Aradon halálának 100-ik évfordulóján. Az aradi Kölcséy-Egyesület november 12-ikén idei első irodalmi felolvasó estjén kapcsolódik bele abba a kegyeletssorozatba, mellyel az egyetemes magyar szellemi élet adózott Kölcséy írói és emberi nagyságának. Városunkban is jól ismert és nagyrabecsült író előadók fognak szólni Fischer Aladár elnöki megnyitóját után Kölcséy sokrétű munkásságáról. Ezek: Szentimrei Jenő, Berde Mária, Tabéry Géza és Olosz Lajos. A nyelv művészetének a szépségét nagyban fogja fokozni az ének és zene szépségével két hivatott nő előadó. Kölcséy néhány megzenésített dalát Szentimreiné Ferenczy Zsuzsi fogja elénekelni és zongorán fogja kísérni dr. Szabó Sándorné. Az énekművésznőnek az aradi közönség már többször tapsolt nagylelkűen, az aradi művészsasszony tehetségében most először fog gyönyörködni a Kölcséy-Egyesület közönsége.

RENDY
ruha eleganciát jelent
P. AVRAM IANCU 21.

— Halálozás. Luptovits Jánosné, született Berecz Paula, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése november hó 1-én, d. u. 2 órakor lesz a Str. Porumbăru 4 szám alatti gyászaházból.

— A zsidó kulturház mai, keddi előadása. A zsidó kulturház nagy látogatottságnak örvendő szokásos szerdai előadásait, e héttől kezdődően, keddre tette át. A mai kulturst keretében Ing. Stern Oszkár „A művészetek a népek életében“ címmel tart előadást, Benedek János a zsidó világ kultúreseményeit ismerteti. Belépés díjtalan.

HALOTTAK NAPJÁRA
Kriszantániumok, oszokrok, koszorúk
WEIL virágcsarnokból, Neuman-palota
Telefon: 2198.

— Német—lengyel tárgyalások kezdődnek. Berlinből jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti, hogy kedden megkezdődnek Németország és Lengyelország között a német területen tartózkodó zsidók sorsára vonatkozó tárgyalások. Azok a zsidók, akiknek utlevélbe az állampolgársági jogukat igazoló látta-mozást bevezették, akadálytalanul beléphetnek Lengyelország területére. Ezeknek a száma több ezerre rug, de legalább ugyanennyi zsidót visszaküldtek a lengyel határról Németországba.

— Vidéki román újságíró-kongresszus. Nagyszebenben tegnap kezdődött a vidéki román újságírók kongresszusa, amelyen Titeanu Eugen sajtóügyi és propaganda miniszter is részt vett. A kongresszus megnyitását Titeanu Eugen nagyszabású beszédet mondott, amelyben azt fejtette ki, hogy az ország hangulatának emelésére a sajtó segítségére kell elsősorban támaszkodnia. Amikor ezt a szót kimondja, sajtó, nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki újságírásra is gondol. Titeanu Eugen ezután kifejtette, hogy miért kellett a román sajtót, amely szegény, támogatni. Foglalkozott a papír és a hirdetési kérdéssel, amely szintén igen fontos a sajtó szempontjából. Titeanu ezután dicsérrel emlékezett meg a kisebbségi sajtóról, amely az utóbbi nemzetközi események alkalmával nagy tárgyilagossággal teljesítette kötelességét, amiről bizonyítványt állít ki neki.

**Ne játsszon a sors kegyével!
Játszon GOLDSCHMIDT-sorsjeggyel!**

— A „Semnalul” című bucaresti-i napilap terjesztése. Néhány napja Aradon tartózkodik Serbescu Sebastian, volt országgyűlési képviselő, a „Semnalul” című bucaresti-i napilap igazgatója. Utia a lap erdélyi szervezésével áll kapcsolatban. A „Semnalul” erdélyi szerkesztőségének és kiadóhivatalának vezetésével Serbescu Sebastian Vulpe Iosif volt alpolgármestert bízta meg, aki rövidesen Erdély valamennyi városát felkeresi a lap szervezése végett.

— Harry Baur Bucarestben. Bucarestből jelentik: Harry Baur, a világhírű francia filmszínész ma Bucarestbe érkezett. A pályaudvaron a közönség nagy tömege és a kiadottságileg megjelent színészek tisztelő csoportja várta, amelynek nevében Tănase, a színészszövetség alelnöke üdvözölte.

— Sirkövetés a Felsőtemetőben. Szép ünnepély keretében avatta fel az aradi református egyház nagy jötevőjének, Höffer Adolfné, született Rácz Herminának sirkövetését vasárnap délután három órakor a Felsőtemetőben. Egyháza iránt való szeretetét abban mutatta meg, hogy Aradtól messze, Kőszegen kelt végrendeletében összes vagyonát az aradi református egyházra hagyta. Eközött a legértékesebb volt a Cogălniceanu-uccai 29-31. számú ház. Ezzel az adományával is azt akarta ítélni, hogy a református egyház ott felekezeti iskolát létesíthessen. Ennek a nemeslelkű asszonynak állított sirkövetést a református egyház. A szépszámu közönség énekével kezdődött a sirkövetési ünnepség, amely után Tarnóczi Lajos lelkész imájában a hála és kegyelet érzéseivel adott hálát Istennek azért, hogy a kegyeslelkű nő szívében a gyermekek iránti szeretetet, egyháza iránti áldozatkészséget gerjesztett. Ezzel emlékéit áldotta tetta. A lelkész imája után a Mosóczytelepi református énekhar Szántó Péter vezényletével gyászdalt adott elő. Szarka László férfinövetségének elnök szép beszédében méltatta Rácz Hermina követésre méltó példaadását és nemes emberi erényeit. Ezután a jelenlevők megható közös éneke zárta be a kegyeletos emlékünnepélyt, ami után Dömötör László gondnok elhelyezte a síremléket az egyházközség koszorúját.

FOX-journal kizárólag a SCALA-ban

- INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:**
KEDD:
VOJTEK gyógyszer-tár. Bulev. Regina Maria 25. (Tel.: 15-10.)
DANCIU gyógyszer-tár. Piata Mihai Viteazul 13. (Tel.: 15-78.)
BERGER gyógyszer-tár. Saguna-ut.
BERNÁTH gyógyszer-tár. állomással szemben.
SZERDA:
ANGEL gyógyszerész. Piata Catedralei 16. (Tel.: 15-30.)
OMESCU gyógyszer-tár. Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14-80.)
KESZTENBAUM gyógyszer-tár. Strada Mărăsesti 68. (Tel.: 14-70.)

M E G E R K E Z E T T
az 1939-es típusu Kaps D.K.E.
néprádió 2 lámpás
hálózati, ára Lei 2500

Megtekinthető és előjegyzéseket elfogad
SÁNDOR IVÁN & Comp.
RÁDIO ÉS CSILLAR GYÁRI LERAKAT
Arad, Bul. Regina Maria 18. Telefon 11-32.

Színház
„LILIAM”
Egy csirkefogó élete és halála

„Ó, Liliom!... te kedves csibész...” — siratja Julika, a kis cseléd a halál megnyugvásába menekült szerelmét, akinek csikos ingén kivirágzott a vér-róza. A kés „szeme” az ő szive mélyére nézett, ahol zabolátlanul nőtt érzésekből kivirított néhány csodálatos szép virág. Ó jó akart lenni, de Ficsur... a cimborá. A zsebvágót a pénz ördöge hajszoia, hogy ne csak a zsebekbe hasítson, hanem egy gyanútlan ember szivbe, amely ha örökre elhallgat, sohasem tudják meg, hogyan vándorolt ki az Óceántulra a ligeti csirkefogó és a szelid Julika, aki szive alatt hordoz egy jövődö életet. Liliom, a könnyelmű, de nem rossz. megmarkolja a kést és rádöbben a bűn súlyára. És a kés nem a más vérenek nyit csatornát. — Önszívébe mártja. — „Fizetek!... nem lesz letagadva semmi” — és elindul az égi rendőrségre Amidőn a felhők közé vezet a két feketeruhás idegen, lent a földön mozdulatlan testéhez sompolyog Ficsur, hogy tanúságot tegyen: senki sem lehet a lélek gyökeréig rossz. A halott Liliomra már ráborul az alkony, csak egy szál gyertya világít. Ficsur hangtalanul nézi, nézi. És Liliom mellére, ahol a kés fakasztott vér-virágot, ráhelyez gyöngéden egyetlen szál vörös rózsát, — didereg az ember a meghatódottságtól. Liliom, amidőn 16 esztendő múlva a „rőzsaszínű tűz” tisztító lángjából visszatér, hogy egy csillagot ajándékozzon felnőtt leányának, elhibázza ismét a jószágot. „Még a csillagot is lelopja az égről”, ezt a közismert meghatározást még senki sem szötte költőibb módon költői játékba...

Csodálatos, hogy most, 28 esztendő múlva is Julikával siratja mindenki a színházban a kedves csirkefogót?.. Molnár Ferenc költői játéka a becsület iratlan törvényeivel, immár több mint két évtizede a színház egyik próbaköve. Éppen ezért kellemes meglepetésként hatott, hogy az aradi színház új drámai tésulata különösképen sikeresen tolmácsolta a költő Molnár érzéseit és mondanivalóit. A játék hangulata eltalált a szívekhez és ezért a főérdem feltétlenül Kovács Györgyöt, Liliom meglevevitőjét illeti. Kovács György e darabban tárhatta az aradi közönség elé tehetségének ugyszólván minden színárnyalatát. Kiforrított művész, — e szerepkörben erdélyi viszonylatban senkitem léphet nyomába. Különös érdeklődés előzte meg Felszeghy Mária bemutatkozását a Julika szerepében. A fiatal színésznő, — alig másfél esztendeje, hogy színpadra lépett, — finom játékkával, amelybe egyénisége színteljeit vegyíti, előre sejteti, hogy nemcsak Aradon vivia ki az elismerést. Itt-ott bizonytalan még az alakítás ábrázolása, de ez talán nem is az ő hibája, hanem inkább azoké, akik eddigi művészi pályafutása alatt tanították és irányították. Ha igaz művész rendező keze alá kerül, ezt az árnyalati hibát is le lehet csiszolni róla és ekkor bizonyára teljesen kibontakozik kétségtelen tehetsége. — Harmath Jolán e szerepkörben — amelynek a „Liliom” Muskátúnya egyik legjellemzőbb alakja — oly üde vidámágot fakaszt, hogy az előadás egyik legkitünőbb szereplőjének minősíthető. Mari szerepében Dálnoky Dudus ismételtén bebizonyította, hogy a komikai szerepkör az érvényesülési tér számára, Horváth László mindenkor kitünő szerepfelfogásának adta ismét tanujelét. Felhő Ervin és Lázár Hilda rövid szerepükben is feltárhatták tehetségük legjavát. Id. Szendrey Mihály az „égy fogalmazó” rövid szerepében aratott sikert. A mellékszereplők is méltóképen illeszkedtek a meglehetősen hibátlan rendezésű előadás keretébe.

E prózai előadás a bizonyítéka annak, hogy a jelenlegi aradi színház drámai tésulata minőségileg sokkal színvonalasabb. Ha az őszinteség mértékével mérünk, meg kell nyilvánosan is állapítani, hogy a tésulata prózai játéka hozzámérhetetlenül színvonalasabb, mint az operettelőadás. (n. l.)

- SZÍNHÁZI MŰSOR:**
Kedd: „Hazajáró lélek”. (Zilahy Lajos legújabb átitűtő sikert aratott színműve. Itt először. Nagyszerű szerepkiosztásban és kiállításban).
Szerda: „Hazajáró lélek”. (Másodszer).
Csütörtökön: „Nem leszek hálátlan”. (Szilágyi-Márkus ragyogó zenés vígjátéka. Fordulatos cselekmény, sok kacagtató jelenet és kitünő muzsika. Itt először).
Péntek: „Nem leszek hálátlan”.
Szombaton délután 3 órakor: „Kék róka”. (Herzeg Ferenc színjátéka, olcsóhelyáru előadásban). — Este 9 órakor: „Nem leszek hálátlan”.

* Ma este Zilahy Lajos: „Hazajáró lélek” bemutatója a színházban. Nagyszerű csiszoltságban, szellemességekkel és az élet mélységeibe nyúló szépségekkel megtraktodva előadásra készen áll Zilahy Lajos legújabb színpadi alkotása, a „Hazajáró lélek”. Minden szerep megfelelő kezekben van. Horváth László rendezői értéke megfelelő biztosítékot nyújt, hogy pergő előadás

TYP
A legbiztosabb hajtó

fog produkálni a színészgárda. Valahogyan a mai ünneppel összhangban van a Zilahy-bemutató minden vonatkozása.

* Csütörtökön a színházi hét második premierje: „Nem leszek hálátlan”. Szilágyi-Márkus zenés vígjátéknak keresztelte el nagyszerűen szórakoztató színművét, amely eddig mindenütt derekasan megállta helyét a kritika ítélőszéke előtt. Szilágyi László, a sikeréről híres librettista, egy kedves, hangulatos estét ajánlódok a „Nem leszek hálátlan”-nal. Zenéje pedig olyan, hogy az egész világ táncolni fog.

* Sikertűt mükedvelő-előadás az Iparos Otthonban. Vasárnap délután az Iparos Otthon nagytermében tartották meg az aradi mükedvelők vidám délutánjukat: az előadás keretében harsogó kacagást kiváltó egyfelvonásosok szórakoztatták a nagyszámu hallgatóságot. A remek táncszámok is általános tetszést arattak. A kiváló iparos mükedvelő együttes tagjai, — akik közül nem egy komoly színpadon is megállná a helyét, — a következők: L. Elbe Blanka, Pollatsek Kató, Reisz Ferenc, Kiss János, Buda József, Baranyi János, Baranyi Gyula, Krichnyavek László. Az előadás során különösen a „Komédia Trio” orosz és tiri paródiája aratott nagy sikert. A műsor egyes számait Lányi István konferálta szellemesen. — Hagyó József, a kitünő vendéglois könyhája, borai és kiszolgálása ezalkalommal is a legnagyobb elismerést vívta ki.

Uj huzási terv, uj remények, szerencsés GOLDSCHMIDT-sorsjegyek.

A mai nappal megrágult a külföldre küldendő levelek és levelezőlapok postai dijszabása

Érdekes rendelkezés érkezett a postaügyi vezérigazgatóságtól az aradi postára. A rendelkezés értelmében november 1-től megrágul a külföldi postatarifa dijszabása. A dijszabás drágulását nemzetközi egyezmény alapján határozták el és ennek megfelelően minden államban hasonlóképpen a keddi napon lép életbe az új tarifa.

A postatarifa új dijszabása a következő. Azokba az államokba, ahová eddig 7.50-es bélyeget kellett a levelekre ragasztani, a jövőben 8 lej szükséges. Így Magyarországra, Csehszlovákiába, Jugoszláviába, Lengyelországra, Görögországra, Törökországra és Bulgáriába rendes levélre nyolc leies bélyeget kell ragasztani. Azon államokba, ahová eddig tíz leies bélyeg felragasztása volt kötelező, november elsejétől kezdve 12 leies bélyeg szükséges. Ilyenek Németország, Franciaország, Anglia, stb. Hasonló a helyzet a levelezőlapoknál is, az eddigi 4.50-es helyett 5 leies levelezőlap szükséges, míg a hat leies külföldi lapok a jövőben 7 leibe kerülnek.

A tarifák emelkedését az aranyfrank emelkedése idézte elő, amely az eddigi 35 lej helyett 45 lej. Az emelkedés csupán külföldi viszonylatban értendő.

„Hazajáró lélek”
színmű 3 felvonásban és 6 képpben.
Írta: Zilahy Lajos. Rendezi: Horváth László.
SZEMÉLYEK:
Ágoston: Horváth László. Mária: Harmath Jolán. István: Kovács György. Grót: Jávör Alfréd. Nani: Lázár Hilda. Kajtor: Derecskey Pál. Főorvos: Id. Szendrey Mihály. Detektiv: Révész Sándor. Szobaleány: Bartos Csilla. Hanek: Felhő Ervin. Inas: Balogh János. Pincér: Hány Gyula. I. részeg: Kiss Elemér. 2 munkás: Kiss János, Király László. Soffér: Wéber János. Babi (6 éves) Szilágyi Zsuzsika.

SPORT KÖZLÖNY

Nehéz küzdelmek után

Győztek az aradi csapatok a nemzeti bajnokság vasárnapi fordulóján

A Gloria a Tricolort, az AMTE az UDR-t gyűrte maga alá — A forduló meglepetése: a Kinizsi legázolta a Juventust — Nehezen győzött a Ripensia Kolozsváron — A Venus csak 11-essel szerezte a pontokat

Amilyen gyenge volt az aradi csapatok startja a nemzeti bajnokságban, annyira megváltozott a helyzet: egyre-másra szerzik a pontokat csapataink. A Gloria ezuttal a Ploesti-i Tricolor CFPV csapatát látta vendégül és megérdemelten győzte le a rendkívül mérsékelt játszó ellenfelét. Az AMTE Resicán, idegen és ellenséges környezetben vívta ki értékes győzelmét, amelynek jelentőségét csak növeli az az a körülmény, hogy ellenfele sem játszott rosszul és nagyvonalu játék kellett a bajnoki pontok megszerzéséhez.

A forduló kétségkívül legnagyobb meglepetését, a szombati Sp. Studentesc-győzelemtől eltekintve, a Kinizsi szolgáltatta, amely valósággal lelépte az ismét puhán, erélytelenül játszó Juventust. A Ripensját csak a szerencse segítette a győzelemhez Kolozsváron, ahol a Venus a váratlanul jól játszó Carpati felett csak 11-essel lőtt góllal tudott diadalmaskodni.

A bajnoki tabellán a mérkőzések eredményei jelentős változásokat hoztak és pedig első-sorban az aradi csapatok szempontjából. Az AMTE értékes győzelmével újabb két helyet ugrott és ma már a harmadik helyen áll, a Gloria pedig elhagyta a dicsfelen utolsó helyet és azt az UDR-nek engedte át. A Venus és Ripensia megőrizték helyeiket, a Kinizsi a nyolcadik helyre ugrott, feljebb jött egy hellyel a Sp. Studentesc is, míg a Rapid és a Victoria alább kerültek. A bajnoki táblázat a nyolcadik forduló után így fest:

1. Venus	8	5	3	—	21	7	13
2. Ripensia	8	4	3	1	25	15	11
3. AMTE	8	4	1	3	20	21	9
4. FC Carpati	8	3	3	2	13	12	9
5. Juventus	8	4	—	4	18	15	8
6. Sp. Studentesc	8	3	2	3	13	17	8
7. Rapid	8	2	3	3	11	8	7
8. Kinizsi	8	2	3	3	18	20	7
9. Victoria	8	3	—	5	17	16	6
10. Tricolor CFPV	8	3	—	5	8	19	6
11. Gloria	8	2	2	4	8	17	6
12. UDR	8	1	4	3	8	13	6

Beszámolóinkat a következőkben adjuk a vasárnapi mérkőzésekről:

GLORIA—TRICOLOR CFPV 1:0 (1:0.)

A megennyhült időjárás ellenére is alig 1800 néző előtt folyt le a mérkőzés, amely a Gloria megérdemelt győzelmét hozta a szétesően játszó ploesti csapat felett.

A Glóriában a sérült Varjassy társai kérésére vállalta a játékot. Theimer pedig, akinek szombat éjszaka 7 hónapos kislánya halt meg, szintén vállalkozott a játékra, miután Schneider, a Gloria másik kapusa a sérültek listáján szerepel. Ennyi önfeláldozás nem maradhatott sikertelenül és az aradi együttes megszerezte a fontos bajnoki pontokat, amelyekkel — remélhetőleg véglegesen — bucsút mond az utolsó helynek.

Igy állt fel a két csapat: Gloria: Theimer—Varjassy, Volentir—Marianut, Codrean, Micola—Tudor, Siclovan, Fritz, Henegar, Mercea, Tricolor CFPV: Schramek—Hetzer, Dunareanu—Pop, Dobra (Gallis), Lupas—Dick, Gallos (Dobra), Kovács, Moskó, Kocsis.

Gloria támadásokkal indul a játék, de Fritz és Mercea lövései célt tévesztenek, később Kocsis lövése ad munkát Theimernek. A 20. p. Fritz remek lövését Schramek pompá-

san huzza le, a 31. p. Tudor lövésénél az a benyomás, hogy a labda a hálót tartó vasrudról (a kapuból) pattant vissza, a bíró azonban nem ítél gólt. A 37. p. végre megszületik a gól: Mercea cselezés után jól fut el, lapos beadására Fritz pompásan érkezik és élesen vágja a labdát a jobb alsó sarokba (1:0.) A Gloria tovább támad, de az eredmény nem változik.

Helycsere után a Tricolor erősen küzd az egyenlítésért, a Gloria védelme azonban — Theimerrel az élen — állja a rohamot. Fritznek volt alkalma újabb gól szerzésére, de lövése célt téveszt. Pop és Dobra sérülnek meg rövid időre, de mindkettő folytatja a játékot, ámbar Dobra kénytelen a csatársorba előremenni és helyét Gallisnak engedi át.

A győztes csapatban Theimer ragyogóan védett. Minden közbelépése, kifutása és labdafogása igazolta, hogy jó formában van. A hátvédek közül Varjassy sérülten nem tudta szokott játékát nyújtani, Volentir azonban ezuttal társa helyett is sikeresen dolgozott. A fedezetsor és talán a csapat legjobbjá Micola volt, aki egyszerű eszközökkel, simán, nyugodtan és okosan játszott. Marianut tulke-mény. Codreanu pedig nem tudja követni a támadásokat. A csatársor rendszeretlenül játszott, csak Fritznek volt egy-két jó momentuma. A Tricolorban Schramek kapus remekül védett, a hátvédek is kemények, különösebb tehetség nélkül. A fedezetsorban Dobra jól kezdett, később sérülése visszavetette. Lupas is jól játszott, Pop azonban gyengébb társainál. A csatársor itt is nélkülözötte az összjátékot, egyénileg Kovács dicséretű. Constantinescu játékvezetőt először láttuk Aradon bíraskodni, de mostani vendégszereplését nem valószínű, hogy közkívánatra megismételtetik. Nincs tisztában a futball legelemibb szabályai-val és nem raita mult, hogy a két csapat játé-

Háromheti gyógykura BUDAPESTEN

a fürdők metropolisában

Díjmentes vizum, 50% kedvezmény a magyar vasut vonalain. Lakás és teljes ellátás luxusszállodában, illeték, orvosi felügyelet, kiszolgálás, körutazás, számos kedvezmény. — Leiben fizetendő az

„EUROPA“

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodáiban. ARADON: Bulv. Regina Maria 10 szám.

kosai nem ragadtatták nagyobb durvaságokra magukat. Constantinescu semmit sem torolt meg, a lesállítások megítélésekor képtelen volt bebizonyítani, hogy milyen szabálytalanság miatt állította meg az akciót. A gyenge színvonalon mozgó játék, főként az ő játékvezetésének tudható be.

AMTE—UDR 3:1 (2:1.)

Resica. A mérkőzés közel 2000 néző előtt Vuia bíraskodása mellett folyt le és az aradi munkáscsapat olyan ragyogóan játszott, hogy felülmulva minden eddigi őszi teljesítményét. Főleg a mérkőzés második félideje volt olyan, amilyenek az állandó formának lennie kell és a játéknak ebben a periódusában a piros-feketék legjobb napjaikra emlékeztettek. A győzelem értékét növeli az a körülmény is, hogy az ellenfél és kitűnő volt és ezt a csapatot otthonában legyőzni, amely még az országos bajnoktól sem kapott ki otthon, mindenképpen elismerésreméltó fegyvertény. Így álltak fel a csapatok:

AMTE: Gerold—Slivat, Kovács—Szurgyi, Szabó, Szaniszló—Bermoser, Léb, Pernecki, Reinhart, Batrin. UDR: Bugariu—Fodor, Alasu—Popa, Csipai, Lakatos—Micu, Pacurar, Chiroiu, Negreu, König.

Nagy iramban kezdődik a mérkőzés és az első percek tapogatódzása után már a 9. p. gólt hoz: Pernecki labdájával Bermoser elűt Lakatos mellett, jól ivel középre és Reinhart fejről a hálóba kerül a labda (1:0.) Egy perc múlva máris egyenlít az UDR: Chiroiu—Pacurar összjáték után az összekötő hosszú labdát küld König elé, a balszélső pedig nem téveszt célt (1:1.) Az AMTE némi fölényben van és a 30. p. meg is hozza a második gólt: Pernecki indítja ismét Bermosert, a szélső beadását Pernecki pompás érzékkel fejeli hálóba (2:1.)

A második félideben az AMTE remekül játszik, az UDR erősen visszaesik, a piros-felete csatároknak azonban nincsen szerencséjük a góllövésnél. A mérkőzés utolsó gólja is Perneckitől indul ki: a center ezuttal Batrin teszi ki, Bugariu tévovázik és a szélső lövése a kapusról kerül a hálóba (3:1.) Ez a 22. p. történt és 3 perccel később Micu, aki keresztülesett Slivaton, kezét törte. Ettől kezdve a játék ellaposodott, az eredmény már nem is változott meg.

A győztes csapat minden tagja kitűnően játszott. A védelemben Gerold kevés dolgát jól végezte. Slivat oszlop volt, Kovács is kielégített. A fedezetsor és a mezőny legjobbjá Szaniszló, de kitűnő volt Szabó és Szurgyi is jól működött. A csatársorban Perneckit és Batrin fogták a legjobbban, mégis ők ketten, valamint a gyors Bermoser tünnek ki leginkább. Léb a mezőnyben sokat dolgozott, Reinhart is ambícióval játszott. Az UDR-ben a védelmi hármas nagyon jó, Bugariu csak a harmadik gólnál hibázott. A fedezetsorban Csipai és Lakatos tünnek ki, a csatársorban pedig Pacurar a legjobb, de a két szélső is dicséretet érdemel. Vuia jól bíraskodott.

HETENKÉNTI TÁRSASUTAZÁS PÁRISBA és ISTANBUL

Jimboliától Lei 6.100—12.400 Constanta-tól Lei 4.200—5.950

Felvilágosítással szolgál és beiratkozásokat eszközöl az

„EUROPA“

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi vállalat
Aradon: „EUROPA“ Strada Regina Maria 10.

RIPENSIA—VICTORIA 4:3 (2:3)

Kofozsvár. Több mint 3000 néző előtt játszottak a csapatok és a Victoria két ízben is vezetett a Ripensia ellen, de a végkiűzdelmet már nem bírta. A gólokön Bindea (2), Oprean és Marksteiner, illetve Szántai. Pop III és Ciucuban II osztózkodtak. Biró: Piky Kroner.

VENUS—FC CARPATI 1:0 (0:0)

Bucuresti. 10.000 néző előtt folyt le a mérkőzés és a Carpati várakozáson felül remekül szerepelt. A döntetlen eredmény jobban meg-

felelt volna a játék képének és a két pontot eldöntő egyetlen gólt Ardos hendsze miatti 11-esből Albu szerezte. Biró: Muresan.

KINIZSI—JUVENTUS 5:1 (2:1)

Temesvár. Közel 3000 néző előtt került sor a mérkőzésre, amely a Juventus váratlanul nagyarányu vereségét hozta. A Kinizsi lelkesedése csodát művelt és megérdemelten győztek. Klimek (4) és Bajusz, illetve Oana szereztek a mérkőzés góljait. Biró: Russu dr.

Az AAC és Astra vereségei a kerületi bajnokság vasárnapi meglepetései

Az alkerületi elsőosztályu bajnokság vasárnapi fordulóján két meglepetés is adódott: az AAC a Tricolortól, az Astra pedig az Egyetértéstől szenvedett vereséget és ezt csak némiképpen enyhíti, hogy idegen pályán történt. A Crisana a Hakoahot, a Titanus az Unireat, az Olimpia pedig a Gaianat győzte le, az ATE—Transilvânia mérkőzésen viszont megosztották a pontokat a csapatok. A mérkőzésekről beszámolóinkat alább adjuk:

Crisana—Hakoah 2:0 (0:0) A Hakoah belső hármasa tehetetlen, a Crisana lelkesebb volt és így Bortos, valamint Luca góljaival megszerezte a bajnoki pontokat. Biró: Darázs.

Tricolor—AAC 1:0 (0:0) Az első félidőben az AAC, a másodikban a Tricolor a többet támadó, az egyetlen gólt szöglet után Höhnig fejelte. Biró: Oprita.

Egyetértés—Astra 1:0 (1:0) Nívótlan, csankodó, kemény játék után a jól védekező Egyetértés nyert Merkli góljával. Nikolin, Szikszai és Ratiu kiállítva. Biró: Pfeiffer.

Olimpia—Gaiana 3:1 (3:1) Az Olimpia jobb volt. Góljain Molnár, Rohan és Mihók osztózkodtak, a Gaianát 11-esből Vitib sze-

rezte. Höhn biró Jakab III-at kiállította.

Transilvânia—ATE 4:4 (3:2) A Transilvânia már 3:0-ra vezetett, de az ATE döntelenné tudta tenni a mérkőzést. Gólvökök: Karagyéna (3) és Nemzóczy, illetve Gherman (3) és Dossedja. Biró: Macean.

Titanus—Unirea 4:2 (3:1) Megérdemelt győzelem. A gólokön Kovács (3) és Szilbereisz, illetve Sirkó III és Böszörményi osztózkodtak. Biró: Marita.

A bajnokság állása a vasárnapi forduló után:

1. Mica	7	7	—	—	40	3	14
2. Crisana	9	4	3	2	19	19	11
3. AAC	8	5	—	3	20	12	10
4. Titanus	8	4	2	2	16	18	10
5. Astra	8	3	3	2	17	7	9
6. Tricolor	8	4	—	4	11	17	8
7. Transilvânia	8	3	2	3	16	17	8
8. ATE	8	3	2	3	19	23	8
9. Olimpia	6	3	1	2	15	11	7
10. Unirea	9	2	3	4	14	19	7
11. Gaiana	8	1	5	2	12	14	7
12. Egyetértés	8	1	1	6	7	23	3
13. Hakoah	9	—	2	7	7	30	2

Pontot veszett a Hungária a magyar bajnokságban

Budapest. A magyar nemzeti bajnokság mérkőzései közül két mérkőzés hozott különösebb meglepetést: a Hungária pontot veszett Szegeden, az Elektromos pedig rávert a Phöbusra, a Ferencváros és az Újpest nagyarányu győzelmeiket szereztek, a Szolnoki MÁV a Bocskait, a Zuglói SE a Salgótarjáni SE-t győzte le minimálisan.

Kispest—Nemzeti mérkőzés a pálya használhatatlansága miatt elmaradt. A keddi bajnoki forduló előtt, amelyen a Ferencváros—Szeged, Hungária—Nemzeti, Taxisok—Elektromos, Phöbus—Szolnoki MÁV, Újpest—Salgótarjáni SE és Budafok—Kispest mérkőznek, a táblázat így fest:

1. Hungária	9	7	1	1	22	13	15
2. Újpest	8	7	—	1	32	9	14
3. Kispest	7	6	1	—	24	10	13
4. Ferencváros	7	6	—	1	24	12	12
5. Nemzeti	8	4	3	1	23	11	11
6. Phöbus	9	4	2	3	15	15	10
7. Budafok	9	3	2	4	12	17	8
8. Szeged	8	2	3	3	13	13	7
9. Szolnoki MÁV	8	3	1	4	13	17	7
10. Taxisok	9	3	—	6	27	26	6
11. Elektromos	9	2	2	5	14	22	6
12. Zuglói SE	9	1	2	6	11	33	4
13. Bocskai	9	1	1	7	13	22	3
14. Salgótarjáni SE	9	1	—	8	14	37	2

Beszámolóink az alanti:

Újpest—Budafok 8:1 (5:0) Az Újpest ravogóan játszott. Góljain Zsengeller (4), Kocsis, Vincze, Kállai és Szebehelvi (öngól) osztózkodtak, a budafoki gólt Király lötte.

Ferencváros—Taxisok 6:3 (3:0) Nagyszerűen játszott a bajnokcsapat. A gólokön Toldi (2), Sárosi III. (2), Sárosi I. és Biró, illetve Takács II. (2) és Kiszely szereztek.

Szeged—Hungária 1:1 (0:0) A szegedi kapus csodákat művelt, neki köszönheti csapata a pontot. Bárkányi, illetve Titkos szereztek a gólokot.

Szolnoki MÁV—Bocskai 1:0 (1:0) A Bocskai egyenrangú ellenfél volt és csak nehezen engedte át a pontokat. A mérkőzés egyetlen gólját Korom szerezte.

Zuglói SE—Salgótarjáni SE 2:1 (0:0) Gyenge színvonalu játék után győzött a kevésbé rossz csapat, Fekecs II. és Fekecs III., illetve Kása a gólvökök.

Elektromos—Phöbus 2:0 (1:0) Az egységesebb csapat megérdemelten győzött. Füzi II és Pázmándy (11-esből) szereztek a gólokot.

O Ifjúsági bajnokság: Gloria—Unirea 4:1. AMTE—Banatul 4:0, ATE—Transilvania 1:0, Tricolor—AAC 3:1, Fortuna—Hakoah 2:0.

O Román kupamérkőzések: CAMT—Lonea 4:2, (1:2), Crisana—NAC 3:2 (1:1), CFR—Rovine Grivita 2:1 (2:0), HTV—Explosivi 4:3 (3:2), Olimpia—Universitatea 2:1 (2:0), Prahova—Vergau 8:1 (3:0), Craiovan—Gloria CFR 2:1 (1:1), Luceafarul—Makkabbi 2:1 (2:0), Textila—Dragos Voda 1:0 (0:0), Franco Romana—Doc 4:2 (1:2).

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Tengerentuli államokba exportált faárúk devizaellenértékének husz százalékát szabadadtette a kormány gazdasági bizottsága

A kormány, amint annak idején közöltük, szabadadtette az erős valutájú államokba kivitt gabonaneműek ellenértékét képező devizák 30 százalékának forgalmát. Gabonaexportunk mégsem felelődt a várt arányokban és a szabadforgalmi devizák árfolyama különösen az utóbbi hónapokban állandóan emelkedett, a kereslet a kínálatot jóval meghaladta. Így például a font és a dollár szabadforgalmi árfolyama majdnem száz százalékkal magasabb, mint a hivatalos árfolyam.

A szabadforgalmi devizák árfolyamának ilyen alakulása rendkívül nagymértékben megdrágította az importot, úgy az iparvállalatok, mint az importkereskedelem részére.

M. Constantinescu nemzetgazdasági miniszter, egyrészt a szabadforgalmi devizákban mutatkozó kereslet ellensúlyozására, másrészt a tengerentuli államokba irányuló fűrészarúkvitelnek fokozása érdekében szabadadtette a tengerentuli államokba exportált faárúk devizaellenértékének 20 százalékát.

A reformáció emlékűnepe

az aradi protestáns egyházakban

Luther Márton 421 évvel ezelőtt tett hitet a reformáció mellett. Ennek emlékeztét az aradi evangélikus és református egyházak nívós templomi műsorral tették felejtethetlenné.

Vasárnap délután 5 órakor az evangélikus templomban vette kezdetét az ünneplések sorozata. A rendes egyházi műsort magasztos zeneszámok díszítették. Bakó Lászlóné mezzoszoprán énekesnő Giordano: „Caro mio ben” gyönyörű dallamát hatalmasan zengő meleg hanggal énekelte. Fischer Ernő stílusos orgonakisérétevel Orgonaszólót ugyancsak Fischer Ernő játszott. Rendkívül finom feldolgozásban Grieg-variációkat szólaltatott meg. A reformáció emlékbeszédét Dénes Béla lelkész tartotta. Fiiuk, lányok szavalatai tették a műsort kedvesen változatossá.

A református templomban fél 7 órakor folytatódtott a nagy nap megünneplése. Ifj Donáth László s. lelkész mély átérzéssel imádkozott. Jávor Alfréd színművész, Szilágyi Dezső: A nagy kánfűtő című versét szavalta hatásosan.

Donáth László berettyószéplaki lelkész „A magunk reformációja” eszméről tartott igazi emberi beszédet. Haisné Gábor Györgyi koloratur énekesnő Schubert: „A Mindenható” áhitatra készítő alkotását, ragyogó meleg hanggal, tökéletes intonációval énekelte. Hirsch József kántor vezetésével a református énekkar egy angol kar éneket mutatott be. Bogdány István zeneszerző Beethoven: Op. 10. No. 3. zongoraszonátájának: „Largo e mesto” tételét orgonára alkalmazva, az orgona sokszínű változatát felhasználva, új szépségekben mutatta be, felejtethetlenné élményt nyújtva. Molnár Magda, a református leányszövetség titkárnője meggyőző erejű szavalata után Kovács Zoltán hitoktató lelkész, a tőle megszokott költői szépséggel imádkozott. Zsoltár-ének zengte végül: „Te henned biztunk elejétől fogva”. (Z.)

A kormány gazdasági bizottsága, amely október 28-án tartott ülést, a nemzetgazdasági minisztérium erre vonatkozó rendelettervezetét jóváhagyta. A rendelet szerint ez a kedvezmény nem vonatkozik a Földközi-tenger környékére exportált faárúkra.

Ugyanezen az ülésen a kormány gazdasági bizottsága az import szempontjából másik jelentős határozatot is hozott, amely szerint a kompenzációs B. listán szereplő áruk ellenértéke az A. listán szereplő áruk exportjából származó devizával is fizethető, tekintet nélkül arra, hogy a B. listán szereplő árut mikor importálták.

A kormány gazdasági bizottsága határozatainak végrehajtására a nemzetgazdasági miniszter már a közeli napokban rendeletei bocsájt ki. Gazdasági körökben a kormány gazdasági bizottságának határozatait úgy tekintik, mint további lépést a devizakereskedelem szabadságának visszaállítására felé, ami egyúttal az export és import fellendülését is előmozdítja.

Január elsején egész Európában életbe lépnek a kairói nemzetközi postaügyi kongresszus határozatai

Az 1938. február havában Kairóban tartott nemzetközi postaértekezleten igen fontos újításokat határoztak el, amelyek valamennyi európai államban 1939. január 1-én már életbelépnek.

A fontosabb újítások a következők:

Az 1939. évi január hó 1-étől kezdve az egész európai forgalomban egységes táviratdíj-szabás lép életbe, amely szerint úgy a közönséges, mint a hármilyen rendszerű titkos nyelven szerkesztett táviratok díját 8 százalékkal leszállítják.

Az európai forgalomban már ötszavas legkisebb díjat is megállapították. Ezenfelül, miután a táviratlevelek és üdvözlő táviratok díja továbbra is a rendes díjak fele lesz, ehhez képest ezek díja is 8 százalékkal csökken.

Az Európán kívüli díjrendszerű forgalomban azonban a régi drágább díjszabások megmaradnak.

Azokat a táviratokat, amelyeket feladók azért adnak fel bizonyos külföldi ügynökségek részére, hogy ezeket a távirati díj egy része alól elvonják, a feladó hivatal, ha ilyen ügynökség létezéséről tudomása van, köteles visszatartani.

A rendeltetési hivatal pedig, az ilyen táviratokat feltartóztatja.

A postán, vagy távirán maradó (poste restante, télégraphe restant) és nem kézbesíthető táviratokat szintén vissza fogják jelteni, de nem távirattal, hanem közönséges levéllel.

A távirat utánküldést (=FS=) nemcsak a fel-

adásra, hanem utólag, a feladás után is lehet kérni.

A hírlaptáviratok díjkezdvezményét ezentúl azok a táviratok is élvezik, amelyek a rádió útján szórandó hiranyagot közlik az illető rádióműsor-szóró vállalatokkal.

A díjkezdvezményes tengerentúli táviratoknál (=LC=) a közértelmi nyelven történt szerkesztést igazoló nyilatkozatot nem kell a feladáskor a feladótól követelni.

Végül, a fontosabb és szintén 1939. január 1-én életbelépő rendelkezések európai távbeszélő díjakra vonatkozóan a következők:

A tőzsdebeszélgetések pótdíját, melyet egyébként a legtöbb európai postaigazgatóság a gyakorlatban már amúgyis megszüntetett, most egész Európára kötelezően egyetemlegesen megszüntetik.

Az u. n. határszéli forgalomban ezentúl a beszélgetések három percen túl való tartama külön megállapodás alapján, percenként is díjazható.

Az igen sürgős beszélgetések díját az eddigi tizszeres díjról az ötszörösére, vagyis a mostani felére szállítják le.

A nemzetközi (európai) távbeszélőforgalomban különleges szolgálatok estén pótdíjat csak egy címen lehet ezentúl felszámítani s amennyiben többfajta különleges szolgálatról volna is szó, egy pótdíjnál többet nem lehet a féltől beszélni.

Megkezdődtek a román-német kereskedelmi tárgyalások

Hétfőn megkezdődtek Bucurestiben a román-német kereskedelmi tárgyalások. A német küldöttséget, amely nyolc tagból áll, dr. Clodius minisztériumi igazgató vezeti.

November elsejétől kezdve

csak a posta szállítja a tíz kilogrammon aluli csomagokat!

A postaigazgatóság és a vasút között létrejött szerződés értelmében november elsejétől kezdve csak a posta szállítja a tíz kilogramnál nem nehezebb csomagokat. A CFR, tíz kilogramon alul csak kivételesen és csak akkor fogadhat el szállításra, ha azok tartalma:

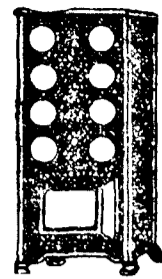
- román, vagy külföldi újság, de nem tartoznak ide a folyóiratok, tankönyvek, irodalmi könyvek, tudományos könyvek, vagy időszaki folyóiratok — mely utóbbiak csak postán továbbíthatók.
- sörélesztő.
- mozgóképszínházak filmjei.
- azon élelmiszer-csomagok, amelyek a vasútnak mezőgazdasági portótarofája alá esnek.

Hogy az új rendszer miatt késedelmek ne forduljanak elő, oly megegyezés létesült a posta és a vasút között, hogy azon csomagok, amelyek postával küldetnek, tehát nem a vasúttal, a legközelebbi vonattal küldetnek, tekintet nélkül arra, hogy van-e ahhoz postakocsi csatlóva, vagy nincsen. A csomagokat a postától minden személynél, vagy gyorsvonat, esetleg motoros vonat átveszi, úgy hogy azok szállításában semmi késedelem nem lesz, dacára annak, hogy nem a vasut, hanem a posta továbbítja azokat.

= ARGENTINÁBAN KÉTMILLIÓ LITER BORT A TENGERBE ÖNTÖTTÉK. Az elmúlt héten Argentínában kétmillió liter bort a tengerbe öntötték az áresések megakadályozása végett. A lakosság a bort fel akarta fogni edényekbe, de a rendőrség ebben megakadályozta.

= Mexikó petroléumot szállít Olaszországnak. A Reuter-iroda jelentése szerint a mexikói kormány egyezményt kötött egy olasz céggel többmillió dollár értékű petroléum szállítására. Ugyanekkor tárgyalások folynak további petroléumkivitelre kompenzációs alapon. Olaszország a petroléum ellenében ciszternákat szállítana Mexikónak.

= A „Consum“ legújabb száma közli folytatálagosan az adóügyi eljárás egységesítéséről szóló törvény magyar fordítását. Közli a „Consum“ legújabb száma a legfrissebb vállalati tranzakciókat, közszállítási árlejtéseket, új cégeket. Kérjen mutatványszámot: a kiadóhivataltól: Kolozsvár, Str. Regina Maria 48., postafiók 127.

Megdrágult a tűzifa?

Akkor is

olcsón fűtök
„ZEPHIR“

kályhával

10 kgr. fával fűt egy 24 órán át normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és Fia, Oradea**

„ELITE“ tüzhely kályhagyárra.

Kapható mindenütt. Kérjen díjlatlan arjegyzelet. Consum és Inglesirea könyvre 8 havi hitel.

Serokat Csetey és Seitz vaskereskedés Arad
Bul. Regina Ferdinand 49.

= A VÁLLALATOK PÉNZÜGYI ELLENŐRZÉSE. Az aradi pénzügyigazgatóságra megérkezett a pénzügyminisztériumnak az a rendelkezése, amelynek értelmében a pénzügyigazgatóság köteles felülvizsgálatokat tartani a vállalatoknál abból a szempontból, hogy vajon nem jöttek-e olyan jogi ügyletek létre, amelyek illeték alá esnek. Ilyenek megállapítása esetén jegyzőkönyvet vesznek fel és a vállalatok ez év december elsejéig kötelesek az így megállapított tartozásokat kifizetni. December elsejéig a kifizetés bírság nélkül történik. A fenti időpont után viszont a pénzügyi közegek kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel. A rendelet figyelmezteti az ellenőrző szerveket, hogy az ellenőrzést a legudvariasabb módon kell folytatni.

= Módosítják a munkaszerződésekről szóló törvényt. A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet készített a munkaszerződésekről szóló törvény módosításáról. A tervezetet már el is juttatták a legfelsőbb törvényelőkészítő tanácshoz.

= SZÁJ- ÉS KÖRÖMFÁJÁS-ESETEK ARAD-MEGYÉBEN. Martha Gheorghe dr. állategészségügyi főfelügyelő, az aradmegyei állatorvosi hivatal vezető főorvosa ellenőrző körutja során az Arad megyéhez tartozó és a román-magyar határ közelében fekvő Kürtös községben száj- és körömfájás megbetegedést fedezett fel több szarvasmarhán. Martha dr. öt gazdálkodó istállójában talált egy-egy, összesen öt beteg állatot. A rendkívül pusztító kórban megbetegedett állatokat elkülönítették és egyben intézkedés történt a környék vesztegár alá helyezéséről. A vesztegár alá vett környékről az állatexportot is lefüggesztették. A veszedelmes betegség továbbterjedésének megakadályozására az állatorvosi hivatal meg tette a szükséges óvintézkedéseket.

= Csak a magánosok részére történt eladások esetében nem kötelesek a cégek az ötezer leig terjedő összegekről számlát kiállítani. Az új repülőbélyeg-törvény értelmében a cégek, akár egyéni, akár pedig részvénytársaságok, magánfeleknek nem tartoznak a vásárlási összegekről számlát adni, amennyiben az összeg nem haladja meg az ötezer leit. Ez az intézkedés nemcsak a repülőbélyegekre, hanem az okmánybélyegekre is vonatkozik. Ezzel szemben a cégek az egymás között történt vásárlásoknál kötelesek a repülőbélyeg-törvény intézkedéseire alkalmazkodni és a számlákat ezekben az esetekben — ha ötezer leien aluli összegekről is szólnak — felülbélyegezni.

= ESIK AZ ANGOL FONT. Az „Economist“ című tekintélyes angol közgazdasági lap hosszú cikkben foglalkozik az angol font árfolyamában legutóbb bekövetkezett csökkenéssel. Ennek okait kutatva, a lap megállapítja, hogy az inkább politikai, mint pénzügyi okokra vezethető vissza. A lap szerint az angol font árfolyama azért esett, mert az angol közvélemény nem hisz a müncheni megállapodás hatékonyságában. Ugyanekkor a nagyarányú foggyverkezés rendkívül erőfeszítéseket igényel és ennek az lesz a következménye, hogy az angol állam újabb óriási költsönöket kényszerül felvenni. A nagytőke egyrésze Amerika felé veszi útját, ahol az iránzat emelkedő és ahol a bizalom növekszik. Végül a lap odakövetkeztet, hogy a font esésének inkább lélektani okai vannak, amelyek viszont mulandók. Ugyancsak az „Economist“ írja, hogy Anglia a fontkiegyenlítő alap segítségével könnyen megakadályozhatná a font árfolyamását. Az angol hivatalos körök azonban ezt mégsem teszik meg és pedig azért, mert minden valószínűség szerint a jelenlegi körülmények között a font árfolyamának csökkenését nem nézik rossz szemmel. Olyan időszakban ugyanis, amikor a nagyhatalmak a világplacokért versengenek, az olcsó valuta ebben a küzdelemben csak segítségre lehet.

Hirdessen
az Aradi Közlönyben

... és ismét
csábitanak a káprázatos
tengeri utazások!

Őszi földközítengeri utazások
a fehér
„MILWAUKEE“
luxushajóval

Hapag-utazás Nyugat-Afrikába
az Egyenlítőtől

okt. 30-tól nov. 23-ig. 7 Ara Lei 21600.- tő

A „Golf-áram”
tropikus bázájába

„MILWAUKEE“ luxushajóval
Nyugat-Indiába, Mexicóba és
New Yorkba

1939. január 9-től márc. 2-ig. 7 Ara ca. Lei 50000.-

Karácsonyi és szilveszteri utazás
az atlanti óceáni szigetekre

1938. dec. 20-tól 1939. január 6-ig 7 Ara Lei 15000.- tő

Mindig jól utazik a

HAMBURG-AMERIKA
LINIE

hajóival

Információk   Prospektusok
Képpislet:
Künstler utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86

Rádióműsor

— Romániai időszámitás. —

KEDD, NOVEMBER 1.

Bucuresti, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezekon. Hírek. Majd a hangverseny folytatása. 12: Kísérleti adások. Gramofonlemezek. 13.15: Időjelzés, időjárásjelentés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25 Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.25: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki üzenetek. 19.17: Vegyes zene gramofonlemezekon. A következő szerzők művei: Csajkovszki, Schumann, Hildach. 19.40: Massimil Dóra énekhangversenye. 20: Iorga Nicolae egyetemi tanár előadása az egykori Bucurestiről. 20.15: Johannes Stadelmann orgona hangversenye. (Közvetítés az evangélikus templomból.) 20.50: Tudományos Krónika. 21.05: A rádió zenekarának hangversenye, fuvolaszó-lóval. Vezényel: Th. Rogalski. 22: Sport. Hírek. 22.20: A hangverseny folytatása. 22.45: A Predescu Victor-zenekar látéka. Étermi közvetítés. 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 10.30: Hírek. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Terézvárosi plébániatemplomból. A szentbeszédet Folba János prelátus, főesperes mondja. 12: Szalonötös. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.10: Operaházi Zenekar. Szünetben kb. 13.45: Hírek. 14.40: A magyar hősi halottak, vitéz Somogyváry Gyula előadása. 15: Hanglemezek. 16: Zeik Zoltán meséi. 16.30: Homérosz-énekek. 17.15: Dalmát tornyok alatt. Thurzó Gábor előadása. 17.45: Hírek. 18: A rádió szalonzenekara. 19: Magyar írók utolsó órái. (Felolvasás.) 19.30: Basilides Mária, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel. 20: Hírek. 20.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25: Hanglemezek. Közben kb. 20.50: A nagy megemlékezések estjén. dr. Tóth Tihamér püspök előadása. 21.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.30: Hírek angol és francia nyelven.

24: Hírek német és olasz nyelven. Halottak napjának előestéjére való tekintettel a rádió további műsort nem ad.

Budapest II. 18.30: Mezőgazdasági félóra. 19: Hanglemezek. 19.35: Francia nyelvoktatás.

SZERDA, NOVEMBER 2.

Bucuresti, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezekon. Hírek. Majd a hangverseny folytatása. 12: Kísérleti adások. Gramofonlemezek. Szórakoztató zene. 13.15: Időjelzés, időjárásjelentés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. Vegyes zene gramofonlemezekon. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A rádió szalonzenekarának hangversenye. Vezényel Const. Bobescu. A műsorban a következő szerzők művei szerepelnek: Massenet, Saint-Saens, Delibes. 15.25: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19.02: Időjelzés, apróságok. 19.17: A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel: Ion Ghiga. A műsorban a következő szerzők művei: Smetana, Albeniz, Gluck, Weber. Cimarosa. 20: Const. Zotta felolvasása. 20.15: A Strauss-család. Zenés előadás. 21.30: Madelaine Cocorasu zongorahangversenye. Schumann: Fantázia. 22: Sport. Hírek. 22.20: Zenés kabaré. 22.55: A Grigoras Dinicu-zenekar szórakoztató hangversenye. Közvetítés a Continental-étteremből. 23.45: Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 8: Hírek, éternd, közlemények. 10.40: Hírek. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István Bazilikából. A szentbeszédet dr. Tarnóczy János segédlelkész mondja. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. Utána: A "Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. Közben kb. 14.15: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek. pia oi árak. Élelmiszerárak. 17.15: A rádió diákkélfőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Gyermekköltő Magyarországon. (Kozma Andor gyermekkor.) 18.30: Szokolczay-Riegler Ernő orgonái. 19: A magyar halhatatlanok kertje. Mesterházy Jenő előadása. 19.30: A rádió szalonzenekara. 20: Hírek. 20.10:

Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25: Az év halottai. (Felolvasás.) 20.40: A Budapesti Ének- és Zenekar Egyesület gyászünnepe. Hubay Jenő emlékére. Szünetben kb. 21.50: Hírek. Utána kb. 22.45: Időjárásjelentés. 22.50: Hanglemezek. Közben 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 24: Hírek angol és francia nyelven. Halottak napjára való tekintettel a rádió további műsort nem ad. 1.05: Hírek külföldre.

Budapest II. 19: A rádió szalonzenekara. 19.30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.25: A hazza kulturbölcse. (Beöthy Zsolt.)

UJ KÖNYVEK

— Salvador de Madariage: „Elysiumi mezők“. „Századunk“ kiadásában jelent meg a világhírű írónak legújabb könyve, mely Goethe, Voltaire, Stuart Mária, Washington, Marx és Napoleon vitája a Népszövetségről, filmről, Amerikáról és a helyes társadalomról. Rendkívül érdekes és aktuális könyv Madariage-nak ez a legújabb könyve, amely érdekes és tanulságos olvasmány. A világ nagy szellemének beszélgetése érdekesen van átszőve egy filmszerű alakjával, aki furdószobájában elalszik. A film csillagának kellemes szenzáció, hogy Washington tábornokot álmában testi valóságában látja, míg a politikust megdöbbeníti és végkép összezavarja az eleven szellem. „Századunk“ megelőző könyvei: Armstrong: „Mi, vagy ők“ 59.— lei és Rédey: „Magyar tragédia“ 119.— lei. Az „Elysiumi mezők“ füzet 82.— lei, kötve 106.— minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

— Karinth Frigyes: „Tanár ur kérem“. A nemrég elhunyt kitűnő írónak diákok és felnőttek számára örök-ké élvezetes és maradandó értékű műve: „Tanár ur kérem“, most új kiadásban jelent meg az Athenaeum könyvkiadónál. Az új kiadás is Vértés Marcell rajzaival készült, ugyanazokkal a pompás rajzokkal és felezetekkel, mint megelőző számos kiadás, amelyet két generáció ifjúsága élvezettel olvasott. Az iskolai kérés, a jó tanuló és a rossz tanuló, a dolgozati izgalom, a tornaórák és az osztályfőnöki kihallgatások, a szülők és az iskola, a vizsgák, a puskák és a bukások stb. stb. vonulnak fel ebben a pompás kötetben. Karinth: „Tanár ur kérem“ új kiadása csinos borítólappal és félvászonkötésben 86.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

APRÓHIRDETÉSEK

A 89094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

LEVELEZÉS

„M. D. M.“ Talán olvasod. Érthetetlen, fájdalmas hallgatásod. Változatlan imádatlással csókol egy. 6773

FOX-Journal kizárólag a SCALA-ban

ALKALMAZÁST KERES

Ingtalan-garanciával pénztárnoknői vagy más bizalmi állást keresek. Bratianu-u. 13. Haluska. 6714

Naponta néhány órát foglalkozna gyermekekkel komoly, képzett izr. fiatalember. Román, francia nyelv. Évekig volt nevelő. Ajánlatokat „Pedagógus“ jelígre kérek. 6779

ALKALMAZÁST NYER

Perfekt román, francia kisasszony kerestetik hét éves gyermek mellé. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6512

Szobaleány jó bizonyítványokkal november hó 15-re felvétetik. Jelentkezni: Bul. Reg. Ferdinand 52. 6772

OKTATÁS

Francia nő nyelv- és társalgási órákat ad. Str. Cosbuc 14. 6740

Diákok korrepetálását vállalja érettségizett fiatalember. Cim a kiadóban. 6682

Urfányokat varrni tanítok és szabni divatlap szerint, esti kurzuson. Dénes Klára, Piata Avram Iancu 10. 6771

Román nyelvórát felnőttek számára bármilyen időpontban, nagy gyakorlattal, egyéni elbírálás alapján, lelkiismeretesen tanítok. Cimeket „Komoly“ jelígre a kiadóba. 6778

LAKÁS

Kiadó a belváros legforgalmasabb helyén egy különbejáratu üres szoba. Cim a kiadóban. 6077

Zsigmondházán egyszoba, konyha, élel-kamrás magánház gyümölcsösrel nov. 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

Háromszobás, modern, elsőemeleti, belvárosi lakás kiadó. Egyik szoba elkülöníthető. Str. Cosbuc 39. 6770

Kiadó lakás: II. emeleten háromszobás, elő- és fürdőszobás, parkettás, uccai lakás. Cim: Hammer kerékpár-üzlet, Piata Avram Iancu 5-6. 6766

Azonnal beköltöztethető négy uccai szobából álló magasföldszinti modern lakás kiadó. Str. I. G. Duca 19. kapubejárattal. Bul. Carol.

Összkomfortos, háromszobás lakás azon naira kiadó. Bulev. Carol 70.

Kétszoba, elő- és fürdőszoba mellékelésekkel azonnal kiadó, Str. Romul Velciu 27. 6774

Egy kétszobás, konyhas lakás nov. 15-re kiadó. Str. Dr. Ratiu 11. 6768

Butorozott, modern uccai szoba, főbejárattal földszinten, két egyszobás lakás kiadó. Str. Consistorului 29. 6769

Ujonnan festett négyszobás lakás azon naira kiadó. Str. Consistorului 17. tel. 27-18. 6776

VÉTEL-ELADÁS

Rádiók, kerékpárok 125 lei heti részletfizetésre kaphatók gyári lerakatkál. Str. Marie Chendi 9. udvari raktárban. 6765

Zongora, rövid, a bécsi kiállításon első díjat nyert, eladó. Érdeklődni a házfelügyelőnél, Str. Bratianu 2. 6716

Nőfodrász-üzlet berendezés. Férfifodrásznak is megfelelő, eladó. Cim a kiadóban. 6770

Nagy ezüsttálcát, bronz íróasztalkészletet, bronzfigurákat veszek megbízóim részére. Comisio biz.-üzlet, Dacia-kávéház mellett. 6772

Antik ülőgarnitúrát, biedermeier stílusú, vagy fotelokat keresek megvételre. Comisio biz.-üzlet, Dacia-kávéház mellett. 6777

Figyelem! Húrosa lei 52 Ponty lei 46

állandóan kapható **K O H N**-nál, Piata Lutherrel szemben

Brilliansköveket

ékszert, keleti és belföldi szőnyegeket magas árrban veszek sürgősen megbízóim részére.

Modern sötét dióhálok, topolyahálók, ebédlok, csillárok, uriszobaberendezés, recamier, antik ülőgarnitúrák olcsón és nagy választékban.

Zálogkölcönöket

közvetítünk a timisoarai palogházba előleget nyújtunk, hosszabbítást olcsón vállalunk.

TEMPO bizományi üzlet, Fischer Eliz-palota.

KÜLÖNFÉLÉK

Műhímző ajuroz, tamburoz, hímző, monogramoz gépen, szépen és olcsón. Máté műhímző, Arad, Str. Eminescu 20-22. udvarban, a kapuval szemben. 6771

Haláleset

elutazás, költözéskor kiadólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulatúrapapírt, ócskavasat, padlástholmit, — Vásárolók lakásban és padlástól heverő bármilyenféle felesleges holmit, lim-lomot stb. Vidékre is megyek. Cimeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra házhoz jövök. Ujdu-uoca 3.

Steiner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 28-15.

Ongyilkosságot kísérelt meg két kiskorú leány Aradon

És este az Eminescu parkban sétáló járóképek különös hangokra lettek figyelmesek. Kíváncsian botorkáltak a vaksötéttségben lévő mellékösvény felé, ahol megdöbbenve torpannak meg. Az őszi harmattól nedves avaron két hörgő leány feküdt.

A felfedezés után azonnal telefonon értesítették a mentőket, akik a helyszínre siettek. A mentőorvos az első pillantásra megállapította, hogy öngyilkossági kísérlet történt. A két fiatal leány marószóda oldatot ivott. S amidőn reájuk bukkantak, már elvesztették az eszméletüket. Az első segélynyújtás után mindkettőt beállították a központi kórházba. A vizsgálat folyamán megállapították, hogy a két fiatal leány B. R. 16 esztendő és V. P. 15 éves leány.

Az öngyilkossági kísérlet helyszínén egy hucsu levelet is találtak, amelyet közösen írt a két halálba induló fiatal leány. Így a levél szerinti szövege:

„Édes Szüleim!

Bocsássanak meg, ha valamit az életemben véteftem. Most már elég volt a sors üldözéséből. Vége. Ezt nem bírom tovább, meg kell halni.”

Lezajlott a kutyaverseny az aradi Neptun fürdőben

Diszes külsőségek között zajlott le Aradon a Foxterrier Kennel Klub rendezésében megtartott verseny, amelynek ezalkalommal jubiláris jellege is volt. Az első kutyaverseny ugyanis épp 30 évvel ezelőtt volt Aradon a huszárlaktanyában. Ez a verseny gróf Károlyi Gyula, az akkori főispán védnöksége mellett folyt le és azon megjelent az akkori város társadalmának színe-java. Nem érdektelen megemlítenünk, hogy ugy azt, mint ezt a versenyt is S. Kovács, Sándor tanácsos rendezte, aki egyuttal a Foxterrier-egylet megalapítója is, Aradon közismert foxterrier-bíró. A verseny ezuttal reggel kilenc órakor vette kezdetét. A bírák öttingben működtek, ami csak nagy versenyeken szokás. A zsűri tagjai névszerint a következők voltak: Dr. Raicu Aurel elnök, Janka Jenő alelnök, Iustin Ciorogariu főtitkár, dr. Blaga Tiberiu, az egyesület orvosa, Gherba Iuliu titkár, Papp Tibor Temesvár, C. A. V. Popescu és Erdélyi Károly, valamint Gyarmathy Géza, a Gyarmathy Kennel tulajdonosa és az egyesület trénera, elkezdtek működésüket, hogy megállapítsák, hogy a jelenlevő 70 résztvevő közül kitüntessék azon példányokat, amelyek faji tulajdonságaiknak legszebb jelét viselték magukon. A délutánra hirdetett pocokfogó-verseny elmaradt, mert azt az Állatvédő Egyesület nem engedélyezte és ehelyett délután a díjak kiosztására került a sor.

A következő kutyákat díjazták:

Simaszörű foxterrierek között dr. Marcus Mihailné „Rocky of Maros” nevű kutyája, amely egyszerre mind a kiállítás legszebb példánya is volt. Iustin Ciorogariu „Grenadier of Marosthall” és Gyarmathy Gézáné „Béby”-je lett.

Drótszörű foxterrier hímek között: Ney Médy urasszonynak „Burg von Burghof”-ja, Goldschmidt Sándor „Sandwich of Mayfair”-ja, Pálffy Lajos „Dicky”-je. Nőstények közül: Schreyer Viktorné kutyája, Szomoró Osakár „Yvette of Marpax”-ja és Institoris Boriska kutyája.

Dogg hímek: Gyarmathy Géza „Beno von Elisabeth”-ja, Mihelyi Vidor „Prinz Aradgyöngye”. Nőstények: Fülöp Viktor „Vértanu Cara”-ja, Buschi Emil „Arco”-ja, Balázs Emma „Lady I” és „Lady II” kutyája.

Óriás Schnauzer-hím: Gyarmathy Gézáné „Sátán”-ja. Nőstények között: Prokopetz József „Aida”-ja. Farkas nőstény: Dr. Reicher Jenő „Lödy”-je.

Tacskó: hím: Halász Dezsóné „Drolly Marosgyöngye”, Frigyes Sándor „Makki”-ja és dr. Eckstein Béla „Kuki of Arad”-ja.

Skót terierek közt: Pálffy Ferenc „Quintus Eugeon”-ja és Gyarmathy Gézáné kutyája lett. Vizslák: dr. Aiben, Körösvölgye „Nestor von Wiesengrund”-ja, Heisler „Juno”-ja, Kelemen Ferenc „Ami”-ja. Komondor: Jakobovits Georgette „Bufi de Galsa”-ja. II. Ugyancsak Jakobovits Georgette kutyája lett, Magyar puli: Kohn Vilmos „Toncsi”-ja, Kardel György „Paszuly”-ja. Angol buldogg: Farkas Sándor „Jack”-ja. Francia buldogg: Janka Jenő „Gigi II. of Pharma”-ja, Rózsa Dezső „Gussy”-je. Máltai pincsik közül Epstein Sándorné két kiskutyája: „Csöpi” és „Zozo” lett díjazva. Japán pincsi: Flesszné, Todor Klára „Tokij”-ja. II. Ugyancsak Flesszné „Natty”-ja. Törpe pincsi: Frigyes Sándorné „Guksa”-ja nyertek díjat.

A győztes ebek gyönyörű reliefeket és művészi kidolgozású márványplaketteket kaptak.

Legújabb jelentéseink:

Silviu Dragomir dr.:

„A kisebbségi főköormánybiztosságon teljes erővel folyik a munka”

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Dragomir Silviu dr., kisebbségi főköormánybiztos két napja Kolozsváron tartózkodik. Az egyik kolozsvári lap munkatársa beszélgetést folytatott a főköormánybiztossal, aki elmondotta, hogy látogatása magánjellegű és családtagjainak a meglátogatása végett érkezett Kolozsvárra. A kisebbségi főköormánybiztosság működésével kapcsolatos érdeklődésre kijelentette, hogy a főköormánybiztosságon teljes erővel folyik a munka és a szakértőkből álló tisztviselői kar már tanulmányozza a főköormánybiztossághoz benyújtott kérévényeket.

Silviu Dragomir dr. kedden utazik vissza Bucurestibe.

Hat pontból álló emlékiratot juttatnak el a külföldi diplomával rendelkező orvosok az egészségügyi miniszterhez

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A külföldi diplomával rendelkező és felülvizsgálatra utasított orvosok értekezletet tartottak Kolozsváron és ezalkalommal elhatározták, hogy emlékiratot juttatnak el az egészségügyi miniszterhez. Az emlékirat hat pontból áll és annak tartalma a következő:

1. Azoknak az orvosoknak gyakorlatját, akikre a felülvizsgálatra szóló rendelkezés vonatkozik, ne függeszték fel.

2. Az érvényben lévő törvényrendelet három havi határidőt ad a vizsgákra. Abban az esetben, ha valakit három vizsgára köteleznek, akkor adjanak erre egy évi határidőt.

3. Ha a külföldi diplomával rendelkező orvost háromnál több tárgyból kötelezik vizsgára,

akkor erre két éves határidőt engedélyezzenek.

4. A külföldi diplomával rendelkező orvost csak olyan vizsgára rendeljék, amilyen tárgyból a külföldi egyetemen vizsgát tett, vagy amely tárgy a külföldi egyetem munkarendjében nem szerepel.

5. Az, aki a vizsgán elbukik, a vizsgát ismételhessen meg. A jelenleg érvényben lévő rendelkezés értelmében ugyanis az, aki a vizsgán elbukik, újabb vizsgát nem tehet és gyakorlatát nem folytathatja.

6. A vizsgát annak a városnak az egyetemén tesse le az orvos, ahol működik. Abban az esetben, ha nem egyetemi városban lakik, a legközelebbi egyetemi városban vizsgázhasson.

Visszakapta nyilvánossági jogát a temesvári katolikus magyar tanylelvü gimnázium első osztálya

A közoktatásügyi miniszter visszaadta a temesvári katolikus gimnázium nyilvánossági jogát egyelőre az első osztályra és kilátásba helyezte, hogy azt a jövő tanévben kiterjeszti a többi három osztályra is.

Az örvendetes intézkedésről hivatalosan értesítették az iskola igazgatóságát. Annak idején Pacha püspök járt közben a nyilvánossági jog visszaadása érdekében.

Az első osztálynak összesen negyven tanulója van, a többi három osztálynak pedig együttvéve husz.

Az első osztály tanulói saját tanáraik előtt tehetnek vizsgát.

Igavonó állatok, kocsik és lószerszámok szemléje Aradon és a megyében

— (Befejező közlemény) —

Az aradi hadkiegészítő parancsnokság, — mint megírta az Aradi Közlöny — elrendelte az igavonó állatok, kocsik és lószerszámok szemléjét. Arad, a pécskai, ujaradi, szentannai, kisjenői, világosi és radnai járáshoz tartozó községek jelentkezési sorrendjét szombati lapszámunkban közöltük s most folytatlagosan ismertetjük az alábbi járáshoz tartozó községek jelentkezési határidejét:

A radnai járáshoz tartozó községek a következő sorrendben kell jelentkezzenek: November 1-én a petrisi községhez: Petris, Corbesti, Seliste, Obársie és Rosia Nou, 2-án az iltői községhez: Iltó, Toc, Cuias, 3-án a soborsini községhez: Soborsin, Temesesti, Vinesti, Troias, Halalis, Pernești, 4-én a Vărădia de Mures-i községhez: Vărădia de Mures, Giulița, Stejar, Mocioni, Baia és Lupești, 5-én a căpruța-i községhez: Căpruța, Dumbravița, Grosi Noi, Bătuța, Slatina de Mures, 6-án a berzovai községhez: Berzova, Monorosti, Konop, 7-én a solymosi községhez: Solymos, Odvos és Milova, 8-án Radna, 9-én a paulisi községhez:

zán Paulis, Ujpaulis, 10-én a ménesi községhez: Ménes és Kládova.

A ternoval járásban az alábbi sorrendben működik a bizottság: November elsején Terno, 2-án a drauci községhez: Drauci és Aranyág, 3-án Dud, 4-én a tauți községhez: Tauți és Felménes, 5-én a nádasi községhez: Nadas és Minisel, 6-án a silindiai községhez: Silindia, Luguzau, Comna, Saful Mic, 7-én a cuied-i községhez: Cuied, Iercosani és Hodis, 8-án Chier.

A borosjenői járásban az alábbi sorrendben történik meg a felülvizsgálat: November 1-én a Regele Caroli községhez: Regele Carol és Monareu, 2-én Körösbökény, 3., 4. és 5-én Borosjenő, 6-án Apatelek, 7-én a berechii-i községhez: Berechii és Mociori, 8-án Somosches, 9-én Csermő, 10., 11-én Gurba, 12-én Chereuș, 13-án Sikló, 14-én a morodai községhez: Moroda és Iermata, 15-én Mokra.

A borossebesi járáshoz tartozó községekben az alábbi sorrendben működik a bizottság: November 1-én az almási községhez: Almás, Csil, Badesti, Joia-Mare és Musesti, 2-án a kroknyai községhez: Kroknya, Pescari, Fenis, Iosasi, 3-án a dieci-i községhez: Dieci, Revetis, Cociuba és Rosia, 4-én a chisinaui községhez: Chisindia, Paiuseni és Vasoia, 5-én Butyin, 6-án a bársai községhez: Bârsa, Voivodeni, Aldești, 7-én a borossebesi községhez: Borossebes, Prunisor, Berindia és Paulian, 8-án a präjesti községhez: Präjesti, Donceni, Sălăieni, Ignești, Nadalbești, Susani, 9-én a déznai községhez: Dézna, Laz, Neagra, Buhani, Miniad, Slatina de Criș, 10-én a menyháza-i községhez: Menyháza, Ranusa.

A halmágyi járáshoz tartozó községek az alábbi sorrendben kell jelentkezzenek: November elsején a halmágyi községhez: Halmágy, Târmuri, Ociu, Ocisor, Ionești és Tisa, 2-án a halmágyi községhez: Halmágy, Gel, Sârbi, Poenari, Târnovița, Tohești, Luncsoara, Vazdoci, 3-án a bänesti községhez: Bänesti, Cristești, Brusturi, Bodești, Mernești, Leasa és Lescioara; 4., 5-én a halmágyicsuci községhez: Halmágyicsuci, Avram Iancu, Brusturi, Poiana, Lazuri, Grosi, Măgulița és Vidra, 6. és 7-én a plescuța-i községhez: Plescuța, Aciuța, Talagiu, Dumbrava, Budești, Guravii, Rostoci, 8-án és 9-én a honctói községhez: Honctó, Honțisor, Baltele, Iacobini, Saturău, Buceava, Sezaș, Bonțesti, Madrigesti, 10-én a iosăsel-i községhez: Iosăsel, Valea-Mare, Zimbró és Dulcele.

Mindazokat, akik a kötelező jelentkezéssel nem vesznek részt, szigorú büntetésben részesítik.